

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۱۵۳

شماره چاپ

دوره هفتم - سال اول

شماره سابقه چاپ

تاریخ چاپ ۱۳۸۳/۴/۱۷

۱۴۱

شماره ثبت

یک شوری

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های آلی پایدار

در اجرای ماده (۱۴۱) آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و براساس تقاضای شماره ۱۷۰۷۸ مورخ ۱۳۸۳/۴/۶ دولت در دستور کار مجلس قرار گرفت.

کمیسیون‌های ارجاعی، اصلی کشاورزی، آب و منابع طبیعی

فرعی: اقتصادی - امنیت ملی و سیاست خارجی - بهداشت و درمان - صنایع و معادن - قضائی و حقوقی

اداره کل قوانین

بسمه تعالی

نظر به اینکه سازمان حفاظت محیط زیست با توجه به تصویب نامه شماره ۷۸۶۱/ت/۲۴۶۱۶ هـ مورخ ۱۳۸۰/۲/۲۶ هیأت وزیران به عنوان مرجع ملی نسبت به امضای اولیه کنوانسیون استکهلم درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار اقدام نموده است و با توجه به این که حد نصاب اجرایی شدن کنوانسیون مذکور، الحاق حداقل پنج کشور بوده و تاکنون حدود چهل کشور به آن ملحق شده‌اند و با عنایت به اینکه کشورهای اولیه از امتیازات خاصی نظیر حق رأی، استفاده از امکانات و منابع مالی و فنی کنوانسیون بهره‌مند می‌شوند، لذا لایحه زیر برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون استکهلم درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون استکهلم درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار مشتمل بر یک مقدمه، سی ماده و شش ضمیمه ملحق شده و سند تصویب آن را نزد امین کنوانسیون ارائه نماید.

تبصره - جمهوری اسلامی ایران در اجرای بند (۲) ماده (۱۸)، خود را در ارجاع اختلافات در ارتباط با تفسیر یا اجرای این کنوانسیون به داوری یا دیوان دادگستری بین‌المللی با رعایت قوانین و مقررات داخلی مربوط متعهد می‌داند.

وزیر امور خارجه

رئیس‌جمهور

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های آلی پایدار

اعضاء این کنوانسیون:

با شناخت اینکه آلاینده‌های پایدار دارای خصوصیات سمیت، مقاومت در برابر تجزیه، در بدن موجودات زنده تجمع یافته و از طریق هوا، آب و گونه‌های مهاجر، در بین مرزهای بین‌المللی جابجا شده و در مکانهای بسیار دورتر از محل رهاسدن آنها در اکوسیستم‌های آبی و خشکی انباشته شده و رسوب می‌کنند؛ با اطلاع از مخاطرات بهداشتی خصوصاً در کشورهای در حال توسعه در اثر تماس مستقیم با آلاینده‌های آلی پایدار بویژه اثرات آنها روی زنان و متعاقباً روی نسلهای آینده؛ با تصدیق اینکه زیست بوم اقیانوسها و جوامع بومی به خاطر تأثیرات سوء آلاینده‌های آلی پایدار در معرض خطر بوده و آلودگی مواد غذایی بومی آنان نیز بعنوان یک موضوع بهداشت عمومی مدنظر می‌باشد، با اذعان به نیاز به اقدامات جهانی در خصوص آلاینده‌های آلی پایدار؛ با توجه خاص به تصمیم‌گیری ۱۳/۱۹ (C) مورخ ۷ فوریه ۱۹۹۷ میلادی برابر با (۱۸ بهمن ۱۳۷۶ هجری شمسی) شورای حکام برنامه محیط زیست سازمان ملل در خصوص شروع اقدامات بین‌المللی در جهت حفاظت سلامت انسانها و محیط زیست از طریق اتخاذ تدابیری که سبب کاهش و یا حذف انتشار و تخلیه آلاینده‌های آلی پایدار می‌شود؛ با یادآوری مقررات مناسب در ارتباط با معاهدات زیست محیطی بین‌المللی مرتبط، خصوصاً کنوانسیون روتردام در خصوص آئین اعلان رضایت قبلی برای آفت‌کشها و برخی مواد شیمیایی خطرناک در تجارت بین‌المللی و

حمل و نقل برون مرزی پسماندهای ویژه و دفع آنها از جمله موافقتنامه‌های منطقه‌ای که در چارچوب ماده (۱۱) آن کنوانسیون تدوین شده است؛ همچنین با یادآوری بیانیه ریو در خصوص محیط زیست، توسعه و دستور کار ۲۱؛ با تصدیق اینکه احتیاطات لازم در خصوص نگرانی‌های همه اعضا تحت شمول این کنوانسیون مورد توجه قرار می‌گیرد؛ با شناخت اینکه این کنوانسیون و دیگر توافقنامه‌های بین‌المللی در زمینه تجارت و محیط زیست همدیگر را متقابلاً حمایت می‌کنند؛ با تأیید اینکه کشورها بر طبق منشور سازمان ملل و اصول حقوق بین‌الملل در خصوص بهره‌برداری از منابع اختصاصی مطابق با سیاستهای توسعه‌ای و زیست محیطی خود حق حاکمیت داشته، مسؤول تضمین اینکه فعالیتهایی که در قلمرو یا کنترل آنها انجام می‌شود، سبب صدمه زدن به محیط زیست دیگر کشورها یا مناطق آن سوی مرزهای ملی نخواهد شد، می‌باشند؛ با احتساب مقتضیات و خصوصاً الزامات کشورهای در حال توسعه، مخصوصاً کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای با اقتصادی در حال گذر، که بطور خاص نیاز به تقویت توانایی‌های آنان برای مدیریت مواد شیمیایی و از جمله انتقال فن‌آوری، تأمین کمکهای فنی و مالی و ارتقاء سطح همکاریهای بین بخشی دارند؛ با احتساب کامل برنامه اقدام برای توسعه پایدار کشورهای در حال توسعه و جزیره‌ای کوچک، که در باربادوس در تاریخ ۶ می ۱۹۹۴ میلادی برابر با (۱۶ اردیبهشت ۱۳۷۳ هجری شمسی) به تصویب رسید؛ با توجه به توانایی‌های کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته به صورت متعارف و مسؤولیتهای کلی و متمایز کشورها بنحوی که در اصل ۷ بیانیه ریو در خصوص محیط زیست و توسعه بیان شده است، با شناسائی مشارکت بخشهای خصوصی و سازمانهای غیردولتی که می‌تواند سبب دستیابی به کاهش و یا حذف انتشار و تخلیه آلاینده‌های آلی پایدار گردد؛ با تأکید بر اهمیت تقبل مسؤولیت تولیدکنندگان آلاینده‌های آلی پایدار به منظور کاهش

اثرات زیان‌آور ایجاد شده توسط محصولات آنان و اطلاع‌رسانی به مصرف‌کنندگان، دولت‌ها و عموم مردم مرتبط با خصوصیات مخاطره‌آمیز این مواد شیمیایی؛ با توجه خاص به لزوم اتخاذ تدابیر لازم برای جلوگیری از اثرات زیانبار ایجاد شده توسط آلاینده‌های آلی پایدار در تمام مراحل چرخه عمر آنها؛ با تأکید مجدد بر اصل (۱۶) بیانیه ریو در خصوص محیط زیست و توسعه که بیانگر این مطلب است که مقامات ملی باید به منظور جهانی شدن هزینه‌های زیست محیطی داخلی و استفاده از ابزار اقتصادی با مد نظر قرارداد این نگرش که ایجادکنندگان آلودگی باید هزینه‌های آلودگی را بر طبق خواسته‌های عمومی و بدون لطمه زدن به تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی تحمل نمایند؛ با تشویق اعضایی که دارای مقررات و طرح‌های ارزیابی توسعه‌ای برای آفت‌کشها و مواد شیمیایی صنعتی نبی باشند به منظور تدوین چنین طرح‌هایی؛ با شناخت اهمیت توسعه و کاربرد فرآیندها و مواد شیمیایی جایگزین سازگار با محیط زیست و تعیین اهمیت حفاظت از سلامت انسان و محیط زیست از اثرات مضر آلاینده‌های آلی پایدار؛ به شرح زیر موافقت می‌نمایند که:

ماده ۱ - هدف

با توجه به نگرش محتاطانه‌ای که در اصل (۱۵) بیانیه ریو در خصوص محیط زیست و توسعه بیان شده هدف این کنوانسیون حفاظت سلامت انسان و محیط زیست در متقابل آلاینده‌های آلی پایدار می‌باشد.

ماده ۲ - تعاریف

از نظر این کنوانسیون:

الف - «عضو» به یک کشور یا یک سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای اطلاق

می شود که محدودیت های این کنوانسیون و اجرای آن را تقبل نموده است.

ب - «سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای» به یک سازمان متشکل از کشورهای مستقل از یک منطقه معین گفته می شود که اعضاء آن اختیارات خود در خصوص مسائل ناشی از این کنوانسیون را بدان تفویض نموده و براساس آن، سازمان اختیار دارد بر طبق مقررات داخلی خود برای اعضاء، تصویب، قبول یا تأیید یا الحاق به این کنوانسیون اقدام نماید.

ج - «اعضاء حاضر و رأی دهنده» به معنای اعضاء حاضر و دارای یک رأی مثبت یا منفی می باشد.

ماده ۳- تدابیر لازم برای کاهش یا حذف انتشار از تولید و استفاده عمدی

۱- هر عضو باید:

الف - فعالیتهای زیر را ممنوع و یا تدابیر رسمی و قانونی لازم را برای جلوگیری از موارد زیر انجام دهد:

(۱) - تولید و استفاده از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) براساس مقررات آن ضمیمه، و

(۲) - واردات و صادرات مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) بر طبق مقررات بند (۲) و

ب - تولید و استفاده از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ب) بر طبق مقررات آن ضمیمه محدود شود.

۲- هر عضو باید اقداماتی انجام دهد تا اطمینان حاصل آید که:

الف - واردات یک ماده شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) انجام

شده فقط:

(۱) - با هدف دفع کاملاً زیست محیطی بنحوی که در جزء (۱) بند (د) از ماده (۶)

بیان شده، یا

(۲) - برای یک کاربرد یا منظور خاص که برای عضو مشمول ضمیمه (الف) یا

ضمیمه (ب) مجاز شمرده شده است.

ب - مواد شیمیایی مشمول ضمیمه (الف) برای هرگونه تولید یا کاربرد به صورت

معافیت ویژه یا مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ب) برای هرگونه تولید یا کاربرد به

صورت معافیت ویژه یا منظور قابل قبول که مشمول هرگونه مقررات مرتبط در اسناد

موجود درخصوص «آئین اعلان رضایت قبلی بین المللی» می باشد، فقط در صورتی

می تواند صادر گردد که:

(۱) - به منظور دفع کاملاً زیست محیطی بنحوی که در جزء (۱) بند (د) ماده (۶)

بیان شده.

(۲) - به یک عضو که مجاز به کاربرد این مواد شیمیایی براساس ضمیمه (الف) یا

ضمیمه (ب) باشد و یا

(۳) - به یک کشور غیر عضو این کنوانسیون که یک گواهینامه سالیانه برای عضو

صادرکننده تهیه کرده است.

آن گواهینامه باید مشخص کننده کاربرد مورد نظر مواد شیمیایی بوده و شامل شرحی باشد

که با توجه به آن ماده شیمیایی، کشور واردکننده متعهد شده است به:

الف - حفاظت از سلامت انسان و محیط زیست از طریق اتخاذ تدابیر لازم برای

کاهش یا حذف انتشار.

ب - انطباق با مقررات بند (۱) ماده (۶) و

ج - انطباق در جای مناسب با مقررات بند (۲) از بخش (۲) ضمیمه (ب).

گواهینامه همچنین باید شامل تمامی مستندات مناسب، نظیر اسناد و قوانین، مقررات یا دستورالعملهای مدیریتی یا استراتژیکی باشد. عضو صادرکننده باید گواهینامه را تا شصت روز بعد از صدور به دبیرخانه کنوانسیون تسلیم نماید.

ج - مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) برای هرگونه تولید و استفاده به صورت معافتهای ویژه که برای هیچکدام از اعضاء معتبر نیست برای آن کشور صادر نشده بجز به منظور دفع اصولی زیست محیطی همانطوری که در جزء (۱) بند (د) ماده (۶) شرح داده شده است.

د - از نظر این بند، اصطلاح «کشورهای غیرعضو این کنوانسیون» درخصوص یک ماده شیمیایی خاص شامل یک کشور یا یک سازمان و حداث اقتصادی منطقه ای می شود که با ممنوعیت مواد شیمیایی مطروحه در این کنوانسیون موافقت ننموده است.

۳- هر عضو که دارای یک یا بیشتر طرح رسیدگی و ارزیابی برای آفت کشهای جدید یا یک ماده شیمیایی صنعتی جدید باشد، باید تدابیری را برای جلوگیری از تولید و کاربرد آفت کشها و مواد شیمیایی صنعتی جدید به منظور قانونمند کردن این مواد انجام دهد، بنحوی که باتوجه به معیار موجود در بند (۱) ضمیمه (د) از بروز خصوصیات مخرب آلاینده های آلی یایدار ممانعت به عمل آورد.

۴- هر عضو که دارای یک یا بیشتر طرح رسیدگی و ارزیابی برای آفت کشها یا مواد شیمیایی صنعتی می باشد باید در جای مناسب با در نظر گرفتن معیار موجود در بند (۱) ضمیمه (د)، ارزیابی آفت کشها یا مواد شیمیایی صنعتی که اخیراً مورد استفاده قرار گرفته اند را مورد ملاحظه قرار دهد.

۵- بجز مواردی که در این کنوانسیون آورده شده، بندهای (۱) و (۲) نباید برای

مقادیری از مواد شیمیایی که در تحقیقات مقیاس آزمایشگاهی یا مواردی که بعنوان استاندارد مرجع مورد استفاده قرار می‌گیرند، رعایت گردد.

۶- هر عضو که دارای معافیت‌های ویژه بر طبق ضمیمه (الف) یا معافیت ویژه یا یک منظور قابل قبول بر طبق ضمیمه (ب) باشد، باید اقدامات مناسب را برای حصول اطمینان از هرگونه تولید و کاربرد بر طبق این معافیت یا منظور که به روشی انجام می‌شود تا از تماس مستقیم با انسان و رهاشدن در محیط زیست جلوگیری نماید یا آن را کاهش دهد، انجام دهد.

برای کاربردهای خاص یا مقاصد قابل قبول که سبب انتشار عمدی مواد در محیط زیست بواسطه استفاده متداول آن می‌گردد، این مواد منتشره باید در حداقل ممکن بوده؛ یا منطبق با استاندارد و دستورالعمل‌های کاربردی مورد شناسایی قرار گیرد.

ماده ۴- ثبت معافیت ویژه

۱- ثبت اطلاعات به منظور شناسایی اعضایی که معافیت ویژه مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) دارند، ایجاد گردیده است. این ثبت اطلاعات، اعضایی که از شروط ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) استفاده می‌کنند را شامل نمی‌شود که می‌تواند توسط تمامی اعضاء اجراء گردد. عمل ثبت باید توسط دبیرخانه کنوانسیون انجام شده و برای عموم قابل دسترسی باشد.

۲- ثبت باید شامل موارد زیر باشد:

الف - فهرستی از انواع معافیت ویژه تهیه شده براساس ضمیمه‌های (الف) و (ب).

ب - فهرستی از اعضاء که یک معافیت ویژه مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) دارند.

ج - فهرستی از تاریخ سررسید برای هر معافیت ویژه ثبت شده.

۳- هر کشور می تواند از طریق تسلیم یک نامه به دبیرخانه، برای ثبت یک یا انواع بیشتر معافیت ویژه مندرج در ضمیمه (الف) یا ضمیمه (ب) اقدام نماید.

۴- بجز در زمانی که تاریخ زودتر توسط عضو در برگه ثبت مشخص شده، یا یک متمم پیرو بند (۷) این ماده اعطاء گردد، تمامی معافیت‌های ویژه ثبت شده باید پنج سال پس از تاریخ لازم الاجرا شدن کنوانسیون در ارتباط با مواد شیمیایی مذکور باطل گردد.

۵- در اولین اجلاس، مجمع اعضاء باید در خصوص روش بازنگری برای موارد ثبت تصمیم‌گیری نماید.

۶- قبل از بازنگری در خصوص ثبت، عضو مورد نظر باید بک گزارش توجیهی دال بر ادامه نیاز به ثبت آن معافیت به دبیرخانه تسلیم نماید. این گزارش باید توسط دبیرخانه به تمامی اعضاء ارائه گردد. بازنگری یک ثبت باید براساس تمامی اطلاعات موجود انجام گردد. نهایتاً مجمع اعضاء می تواند توصیه‌هایی به عضو مورد نظر به صورت راهکارهای مناسب ارائه دهد.

۷- مجمع اعضاء می تواند براساس درخواست هر عضو، در خصوص تمدید تاریخ سر رسید یک معافیت ویژه برای یک دوره حداکثر پنج ساله اقدام نماید. در ارتباط با این تصمیم‌گیری، باید شرایط خاص اعضاء کشورهای در حال توسعه و اعضاء، با اقتصاد در حال گذر نیز لحاظ گردد.

۸- یک عضو می تواند در هر زمان معافیت ویژه ثبت شده را از طریق تسلیم یک نامه به دبیرخانه، پس بگیرد. این بازپس‌گیری باید در تاریخ قید شده در نامه مذکور مورد ترتیب اثر قرار گیرد.

۹- در صورتی که هیچکدام از اعضاء برای نوع خاصی از معافیتها ثبت نام ننماید، هیچگونه ثبت جدید نباید انجام شود.

ماده ۵- تدابیر لازم برای کاهش یا حذف انتشار از طریق تولید غیر عمدی

هر عضو باید حداقل تدابیر زیر را به منظور کاهش کل انتشار انجام شده از طریق منابع ناشی از فعالیت‌های انسانی برای هر کدام از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ج) با هدف کاهش آنها و در صورت امکان جلوگیری نهایی انجام دهد. این تدابیر عبارتند از:

الف - تهیه یک طرح اقدام یا در صورت امکان یک طرح اقدام منطقه‌ای یا بخشی ظرف دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن کنواسیون که متعاقباً آن را بعنوان بخشی از طرح استقرار تعیین شده در ماده (۷) اجرا نماید. این طرح به منظور شناسایی، تعیین خصوصیات و محل‌های انتشار مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ج) و برای تسهیل استقرار جزء‌های (ب) الی (ه) طراحی می‌شود. طرح اقدام باید شامل عناصر زیر باشد:

۱- برآوردی از منابع انتشار موجود و قبلی شامل تهیه و نگهداری سیاهه منابع و برآورد مقادیر انتشار که با توجه به دسته‌بندی منابع تعیین شده در ضمیمه (ج) انجام می‌شود.

۲- برآوردی از وضعیت قوانین و استراتژی‌های مرتبط عضو برای مدیریت انتشار این مواد.

۳- تعیین خط مشی به منظور رعایت الزامات این بند، که براساس برآوردهای بندهای (۱) و (۲) انجام می‌شود.

۴- ارتقاء سطح تعلیم و تربیت با توجه به آگاهی از استراتژیها.

۵- انجام بازنگری هر پنج ساله برای این استراتژیها و میزان موفقیت آنها در رعایت الزامات این بند، که این بازنگری‌ها باید در گزارشهای تسلیم شده مطابق ماده (۱۵) قید گردد.

۶- زمانبندی برای استقرار طرح اقدام، شامل استراتژیها و تدابیری که در آن تعیین شده‌اند.

ب - ترویج بکارگیری تدابیر ممکن و عملی موجود که می‌تواند دستیابی به یک سطح واقعی و معنادار برای کاهش انتشار یا جلوگیری منابع را تسریع بخشد.

ج - ترویج توسعه و در جایی که مناسب باشد، الزام به کاربرد مواد جایگزین یا محصولات و فرآیندهای اصلاح شده، به منظور جلوگیری از تشکیل و انتشار مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (ج)، که با توجه به رهنمودهای کلی در خصوص فعالیتهای جلوگیری و کاهش انتشار در ضمیمه (ج) و راهنماهای فنی که توسط مجمع اعضاء تابید شده‌است.

د - ترویج و بر طبق زمانبندی استقرار طرح اقدام، الزام به کاربرد بهترین روشهای موجود برای منابع جدید بر طبق دسته‌بندی منابع که یک عضو بعنوان تضمین آن اقدامات در طرح اقدام با یک تأکید خاص به چارچوب منابع تعیین شده در قسمت دوم ضمیمه (ج)، تعیین کرده‌است. در هر صورت، الزام به استفاده از بهترین روشهای موجود برای منابع جدید در چارچوب مندرج در قسمت دوم آن ضمیمه باید در حداقل زمان ممکن بصورت مرحله‌ای اجرا گردد. اما این موضوع نباید بیش از چهار سال پس از لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون برای آن عضو طول بکشد. برای چارچوب تعیین شده، اعضاء باید کاربرد بهترین اقدامات انجام شده زیست محیطی را گسترش دهند. در هنگام اجرای بهترین روشهای موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی، اعضاء باید به رهنمودهای عمده‌ی در خصوص اقدامات جلوگیری و کاهش انتشار در ضمیمه (ج) توجه نموده و راهنماهای فنی در خصوص بهترین روشهای موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی نیز باید از طریق تصمیم‌گیری مجمع اعضاء به روز گردد.

ه- گسترش استفاده از بهترین روشهای موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی طبق طرح اقدام:

۱- برای منابع موجود قید شده در دسته‌بندی منابع مندرج در بخش دوم ضمیمه (ج) و دسته‌بندی منابع نظیر آنهایی که در قسمت سوم همان ضمیمه قید گردیده و

۲- برای منابع جدید با توجه به دسته‌بندی منابع نظیر آنچه که در بخش سوم ضمیمه (ج) قید گردیده در صورتی که یک عضو در جزء «ه» قید نشده باشد.

در هنگام تدارک بهترین روشهای موجود و بهترین تجربیات زیست محیطی، اعضاء باید به رهنمودهای کلی مرتبط با اقدامات کاهش و جلوگیری از انتشار قید شده در ضمیمه (ج) توجه نمایند.

دستورالعملهای فنی در خصوص بهترین روشهای موجود و بهترین اقدامات انجام شده زیست محیطی باید از طریق تصمیم‌گیری مجمع اعضاء به روز گردد.

و- از نظر این بند و ضمیمه (ج):

۱- «بهترین روشهای موجود» به معنای مؤثرترین و پیشرفته‌ترین مرحله در توسعه فعالیتها و روشهای بهره‌برداری از آنها می‌باشد که بیانگر تجربیات مفید بدست آمده از برخی روشها برای طراحی اصولی محدودیتهای انتشار می‌باشد که برای جلوگیری و در جاهائی که مقدور نیست بصورت کلی کاهش انتشار مواد شیمیایی مندرج در قسمت اول ضمیمه (ج) و اثر آنها روی محیط زیست بطور کلی می‌باشد. در این خصوص:

۲- «فنون» که شامل هر دو نوع فناوری استفاده شده و درحال استفاده است که تأسیسات بر پایه آن طراحی، ساخته، نگهداری، بهره‌برداری و از رده خارج می‌گردد.

۳- «در دسترس بودن فن‌آورها» به معنای آن دسته از فن‌آورها است که برای بهره‌برداری قابل دستیابی بوده و در مقیاسی وسیع وجود داشته که در بخش صنایع

مرتبط، تحت شرایط حیاتی فنی و اقتصادی با در نظر گرفتن هزینه‌ها و مزایا برای اجرا مجاز شمرده می‌شوند و؛

۴ - «بهترین» به معنای مؤثرترین در دستیابی به یک سطح عمومی بالا برای حفاظت محیط زیست به‌طور کلی بوده.

۵ - «بهترین تجربیات زیست محیطی» به معنای کاربرد ترکیبی از مناسبترین استراتژیها و اقدامات کنترلی زیست محیطی می‌باشد.

۶ - «منابع جدید» به معنای هر منبع که بنحوی مطلوبی ساخته شده یا جایگزین گردیده اطلاق می‌شود که حداقل یک سال پس از تاریخ:

الف - لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون برای عضو مورد نظر، یا

ب - لازم‌الاجرا شدن کنوانسیون برای عضو مورد نظر برای ارائه اصلاحیه به ضمیمه (ج) در صورتی که منبع مذکور از شرایط این کنوانسیون فقط بواسطه آن اصلاحیه پیروی کند.

ز - مفادیر حد انتشار با استانداردهای اجرایی می‌تواند توسط یک عضو برای عمل به تعهدات آن جهت دستیابی به بهترین روشهای موجود تحت این بند استفاده گردد.

ماده ۶- اقدامات لازم برای کاهش یا جلوگیری انتشار آلودگی

از وسائل از کارافتاده و پسماندها

۱- هر عضو به منظور حصول اطمینان از اینکه وسائل از کارافتاده تشکیل شده از یا حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا (ب) و پسماندها شامل محصولات و وسائلی که بصورت زائد در می‌آیند، تشکیل شده، حاوی یا آلوده شده با یکی از مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) یا (ج) می‌باشند، از طریق یک روش حافظ

سلامت انسان و محیط زیست مدیریت می‌شوند، باید:

الف - خط مشی مناسبی به منظور شناسایی موارد زیر دارا باشد:

(۱) - وسائل از کارافتاده تشکیل شده یا حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه

(الف) یا (ب)

(۲) - محصولات و وسائلی که در حال استفاده می‌باشند و پسماندهای تشکیل

شده، حاوی یا آلوده شده با یک ماده شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) و (ج).

ب - تا حد امکان، وسائل از کارافتاده تشکیل شده یا حاوی مواد شیمیایی مندرج

در ضمیمه (الف) یا (ب) بر اساس خط‌مشی بیان شده در جزء (الف) را شناسایی نماید.

ج - وسائل از کارافتاده بنحو مناسب از طریق یک روش زیست محیطی جامع، امن

و کارا مدیریت گردد. وسائل از کارافتاده حاوی مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه (الف) یا

(ب) پس از اینکه بر طبق معافیت ویژه تعیین شده در ضمیمه (الف) یا هر معافیت ویژه یا

هدف قابل قبول تعیین شده در ضمیمه (ب) مجاز به استفاده نیستند، بجز وسائل از کار

افتاده‌ای که به منظور صادرات بر طبق بند (۲) ماده (۳) مجاز شمرده شده‌اند، باید بعنوان

پسماند به حساب آمده و طبق جزء (د) با آنها رفتار شود.

د - انجام تدابیر مناسب برای آندسته از پسماندها شامل محصولات و وسائلی که

در شرف تبدیل به پسماند می‌باشند، شامل:

(۱) - پسماندهایی که بر طبق روشهای صحیح زیست محیطی جانجا، جمع‌آوری،

حمل و نقل و نگهداری شده‌اند.

(۲) - پسماندهای دفع شده به روشی که آلاینده‌های آلی پایدار موجود یا تخریب

شود و یا به شکل برگشت‌ناپذیر تغییر ماهیت دهد و در نتیجه خصوصیات مواد آلاینده

آلی پایدار را از خود نشان ندهد. در غیر این صورت چنانچه این روشهای دفع انتظارات و

اولویتهای زیست محیطی را برآورده نسازد، یا مقدار آلاینده‌های آلی پایدار در حد پایین

باشد، باید دستورالعملها، استانداردها و قوانین بین‌المللی شامل مواردی که پیرو بند (۲) می‌تواند تدوین و ایجاد گردد، و نظامهای مرتبط منطقه‌ای و جهانی حاکم بر مدیریت پسماندهای ویژه مد نظر قرار گیرد.

(۳) - پسماندهایی که مجاز به انجام عملیات دفع به روش بازیافت، بازیابی، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا کاربردهای دیگر آلاینده‌های پایدار نمی‌باشد، و

(۴) - پسماندهایی که بدون در نظر گرفتن دستورالعملها، استانداردها و قوانین بین‌المللی مرتبط نمی‌توان از طریق مرزهای بین‌المللی حمل و نقل نمود.

ه - به منظور تدوین راهکارهای مناسب برای شناسایی مکانهای آلوده به مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف) و (ب) یا (ج) تلاش گردد. در صورتی که پاکسازی این مکانها بر عهده گرفته شود، باید این عمل بر طبق اصول صحیح زیست محیطی اجرا گردد.

۲- مجمع اعضاء باید با بخشهای مناسب کنوانسیون بازل در خصوص کنترل نقل و انتقالات برون‌مرزی پسماندهای ویژه و دفع آنها همکاری نزدیک داشته باشد تا در این میان:

الف - اندازه یا سطح لازم برای تخریب یا تغییر ماهیت برگشت‌ناپذیر به منظور حصول اطمینان از عدم بروز خصوصیات آلاینده‌های آلی پایدار به شکلی که در بند (۱) ضمیمه (د) مشخص شده، ایجاد گردد.

ب - تعیین گردد منظور از روشهای دفع صحیح زیست محیطی که در بالا به آن اشاره شد، چه می‌باشد و

ج - تلاش گردد تا غلظت مواد شیمیایی مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) و (ج) آن‌طوری که در شق (۲) جزء (د) بند (۱) از ضمیمه (د) بدان اشاره شده، به نحو مناسب ایجاد گردد.

ماده ۷ - طرحهای اجرایی

۱- هر عضو باید:

الف - طرحی را برای اجرای تعهدات خود به موجب این کنوانسیون تدوین و برای اجرای آن تلاش نماید.

ب - طرح اجرایی خود را ظرف دو سال از تاریخ لازم الاجرا شدن کنوانسیون برای آن کشور، به مجمع اعضاء تسلیم نماید، و

ج - بصورتی مناسب طرح اجرایی خود را براساس جدول زمانی و به شکلی که با تصمیم مجمع اعضاء مشخص خواهد شد مورد بازنگری قرار داده و به روز درآورد.

۲- اعضاء بطور مستقیم یا از طریق سازمانهای منطقه‌ای، زیر منطقه‌ای و جهانی در جای مناسب همکاری نموده و با گروههای مرتبط و مسؤول ملی خود از حمله گروههای زنان و گروههای درگیر در امر بهداشت کودکان به منظور تسهیل تدوین، اجرا و به روز در آوردن طرحهای اجرایی آنان مشورت نماید.

۳- اعضاء باید به منظور کاربرد و در جای مناسب ایجاد ابزار لازم برای وحدت نظر در طرحهای اجرایی ملی برای آلاینده‌های آلی پایدار برای تعیین خط‌مشی توسعه پایدار خود تلاش نمایند.

ماده ۸ - فهرست‌بندی مواد شیمیایی در ضمانت (الف)، (ب) و (ج)

۱- یک عضو ممکن است پیشنهادی را برای یک ماده شیمیایی در ضمانت (الف)، (ب) و یا (ج) به دبیرخانه ارائه دهد. این پیشنهاد شامل اطلاعات مشخص شده در ضمیمه (د) خواهد بود. در تدوین یک پیشنهاد، یک عضو می‌تواند از سوی دیگر اعضاء یا از سوی دبیرخانه مساعدت گردد.

۲- دبیرخانه باید تعیین نماید آیا پیشنهاد شامل اطلاعات مشخص شده در ضمیمه (د) می باشد یا خیر، چنانچه دبیرخانه تأیید نماید که پیشنهاد شامل اطلاعات مذکور می باشد، باید پیشنهاد را به کمیته تجدیدنظر آلاینده های آلی پایدار تسلیم نماید.

۳- کمیته مذکور باید پیشنهاد را بررسی و چارچوب تعیین شده در ضمیمه (د) را به شکلی شفاف و قابل انعطاف بکار برده، همه اطلاعات تهیه شده را به روشی متوازن و منسجم مد نظر قرار دهد.

۴- اگر کمیته تصمیم بگیرد که:

الف - قانع شده که چارچوب تعیین شده رعایت شده باید از طریق دبیرخانه پیشنهاد را ارائه و ارزیابی کمیته را در اختیار همه اعضاء و ناظرین قرارداده و آنان را به ارائه اطلاعات تعیین شده در ضمیمه (ه) دعوت نماید و یا

ب - قانع نشده که چارچوب تعیین شده رعایت شده باید مرانب را از طریق دبیرخانه به همه اعضاء و ناظرین اطلاع و پیشنهاد را به همراه ارزیابی کمیته در اختیار اعضاء قرار داده و پیشنهاد باید کنار گذاشته شود.

۵- هر عضو ممکن است پیشنهاد را مجدداً براساس بند (۴) فوق به کمیته ای که پیشنهاد را کنار گذاشته، ارائه دهد. این ارائه مجدد می تواند شامل هرگونه ابراز نظر عضو و همینطور استدلال برای ملاحظات فوق العاده کمیته باشد. اگر بدنبال این مرحله کمیته مجدداً پیشنهاد را رد نماید، کشور عضو می تواند نسبت به تصمیم کمیته اعتراض و از مجمع اعضا تقاضا نماید که موضوع را در اجلاس آتی خود بررسی نماید. مجمع اعضاء می تواند براساس چارچوب تعیین شده در ضمیمه (د) و با احتساب ارزیابی کمیته و هرگونه اطلاعات اضافی دیگری که از سوی هر کشور عضو یا ناظر ارائه شود، آن پیشنهاد را مورد ارزیابی قرار دهد.

۶- در جایی که کمیته تصمیم گرفته که چهارچوب مشخص رعایت شده یا مجمع
اعضاء تصمیم بگیرد که پیشنهاد باید مورد ارزیابی قرار بگیرد، کمیته پیشنهاد را مورد
بررسی دقیق تر قرار داده و با در نظر گرفتن دیگر اطلاعات مرتبط دریافت شده، باید یک
طرح اولیه نمایه خطر بر اساس ضمیمه (ه) تهیه نموده و پیش نویس آن را از طریق
دبیرخانه در اختیار همه اعضا و ناظرین قرار داده، نظرات فنی آنان را جمع آوری و با مد
نظر قرار دادن آن طرح نمایه خطر را تکمیل نماید.

۷- اگر براساس طرح نمایه خطر که مطابق با ضمیمه (ه) تهیه شده، کمیته تصمیم

بگیرد که:

الف - به نظر می رسد که آن ماده شیمیایی در نتیجه انتقال درازمدت در محیط
زیست، اثرات سوء بر سلامت انسان و یا اثرات محیط زیست در مقیاس جهانی برجای
می گذارد، باید پیشنهاد مورد ارزیابی قرار گیرد. فقدان اطمینان علمی کامل، طبعاً پیشنهاد
را از پیشرفت باز نخواهد داشت. کمیته از طریق دبیرخانه همه اعضا و ناظرین را دعوت
خواهد کرد با ملاحظات مشخص شده در ضمیمه (ه)، اطلاعات مربوطه را ارائه نمایند.
سپس نتیجه ارزیابی مدیریت خطر که شامل تجزیه و تحلیلی از تدابیر کنترلی احتمالی
درخصوص این مواد شیمیایی است را براساس آن ضمیمه تهیه خواهد کرد، یا

ب - اگر قرار است پیشنهاد به پیش برده نشود، کمیته از طریق دبیرخانه طرح اولیه
نمایه خطر را در اختیار اعضا و ناظرین قرار داده و سپس پیشنهاد را کنار خواهد گذاشت.

۸- برای هر پیشنهاد کنار گذاشته شده براساس جزء (ب) بند ۷ فوق یک عضو
می تواند از مجمع اعضا درخواست نماید که به کمیته تکلیف نماید که اطلاعات اضافی و
فوق العاده ای از کشور پیشنهاد دهنده و دیگر اعضا در ظرف مدتی که بیش از یک سال
طول نخواهد کشید درخواست نماید. پس از این مدت و براساس هرگونه اطلاعات

دریافتی، کمیته پیشنهاد را براساس بند (۶) و با اولویت‌هایی که از سوی مجمع اعضا تصمیم‌گیری و ارائه خواهد شد، مورد تجدیدنظر قرار می‌دهند. چنانچه پس از طی این مرحله کمیته مجدداً پیشنهاد را باطل نماید، آن عضو می‌تواند نسبت به تصمیم کمیته اعتراض و مجمع اعضا مسأله را در جلسه آتی خود مورد بررسی قرار دهد. مجمع اعضا می‌تواند براساس طرح نمایه خطر که براساس ضمیمه (ه) تهیه شده تصمیم‌گیری نموده و با احتساب ارزیابی کمیته و هرگونه اطلاعات فوق‌العاده که از سوی اعضا و ناظرین ارائه می‌شود، تصمیم بگیرد که پیشنهاد به پیش برود. اگر مجمع اعضا تصمیم بگیرد که پیشنهاد باید به پیش برود کمیته باید آنگاه طرح برآورد مدیریت خطر را تهیه نماید.

۹- کمیته براساس طرح نمایه خطر با توجه به بند (۶) فوق و برآورد مدیریت خطر که در جزء (الف) بند (۷) و یا بند (۸) فوق اشاره شده، می‌تواند توصیه نماید که آیا باید آن ماده شیمیایی توسط مجمع اعضا در فهرست‌بندی ضمائم (الف)، (ب) و یا (ج) مورد توجه قرار گیرد؟

مجمع اعضا با احتساب توصیه‌های کمیته و از جمله هرگونه عدم اطمینان علمی باید به شکلی احتیاط‌آمیز در خصوص در فهرست قرار گرفتن ماده شیمیایی و تعیین تدابیر کنترل مربوط با آن در ضمائم (الف)، (ب) و یا (ج) تصمیم بگیرد.

ماده ۹ - تبادل اطلاعات

۱- هر کشور عضو باید تبادل اطلاعات مرتبط با موارد زیر را تسهیل یا برعهده گیرد:

الف - کاهش و یا حذف تولید، استفاده و یا انتشار آلاینده‌های آلی پایدار.

ب - جایگزین‌های آلاینده‌های آلی پایدار شامل اطلاعات مربوط به خطرات آنها

به همراه هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی آن.

۲- کشورها باید با توجه به بند (۱) مستقیماً یا از طریق دبیرخانه اطلاعات را مبادله نمایند.

۳- هر کشور عضو، یک مرجع ملی را برای تبادل این گونه اطلاعات تعیین خواهد کرد.

۴- دبیرخانه باید بعنوان ساز و کار شفاف سازی اطلاعات در خصوص آلاینده های آلی پایدار از جمله اطلاعات تهیه شده توسط اعضاء سازمانهای دولتی و غیردولتی ارائه خدمت نماید.

۵- از نظر این کنوانسیون، اطلاعات موجود در خصوص ایمنی و بهداشت انسان و محیط زیست بعنوان اطلاعات محرمانه تلقی نخواهد شد. کشورهای عضو که اطلاعات دیگر مرتبط با این کنوانسیون را مبادله می کنند باید براساس توافقنامه دوجانبه، هرگونه اطلاعات محرمانه را حفظ نمایند.

ماده ۱۰- اطلاعات عمومی، آگاهی و آموزش

۱- هر عضو باید در حد توان خود نسبت به تشویق و تسهیل موارد زیر اقدام نماید:
الف - ارتقاء آگاهی سیاستگذاران و تصمیم گیران مرتبط با آلاینده های آلی پایدار.
ب - در اختیار عموم گذاشتن کلیه اطلاعات موجود در خصوص آلاینده های آلی پایدار با ملحوظ نمودن بند (۵) از ماده (۹).

ج - تدوین و اجرای برنامه های آموزشی و اطلاع رسانی عمومی خصوصاً برای زنان، کودکان و طبقه کم سواد در مورد آلاینده های آلی پایدار و همینطور شامل اثرات بهداشتی و محیط زیستی و جایگزینها؛

د - مشارکت عموم در رسیدگی به آلاینده های آلی پایدار و اثرات بهداشتی و محیط

زیستی آن و توصیه در چاره‌جویی لازم و از جمله ایجاد موقیعت‌هایی برای تهیه داده‌ها در سطح ملی با توجه به اجرای این کنوانسیون؛

هر - تعلیم کارگران، متخصصین علمی، مربیان و کادر فنی و مدیریتی.
و - توسعه و مبادله موارد لازم برای آگاهی عمومی و آموزشی در سطح ملی و بین‌المللی.

ز - توسعه و اجرای برنامه‌های آموزشی و تعلیماتی در سطوح ملی و بین‌المللی.
۲- هر کشور عضو باید در چارچوب توان خود اطمینان حاصل نماید که عموم مردم به اطلاعات عمومی مورد نظر در بند (۱) دسترسی داشته و این اطلاعات را، مرتباً به روز درآورد.

۳- هر کشور عضو باید در حد توان خود به تشویق استفاده‌کنندگان در صنعت و حرف مختلف پرداخته تا موجبات و تسهیلات لازم برای تأمین اطلاعات مورد اشاره بند (۱) را در سطح ملی و به صورتی مناسب در سطوح زیر منطقه‌ای و جهانی، فراهم آورد.
۴- در تأمین اطلاعات درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار و جایگزین آنها اعضاء می‌توانند از برکه‌های اطلاعات بهداشتی، گزارشات، رسانه‌های گروهی و دیگر ابزار اطلاع‌رسانی استفاده کرده و مراکز اطلاعاتی را در سطح ملی و منطقه‌ای ایجاد کنند.

۵- هر کشور عضو باید ملاحظاتی منسجم نسبت به توسعه ساختارهایی چون انتشار مواد آلاینده و ثبت حمل و نقل آنها داشته و نسبت به جمع‌آوری و انتشار اطلاعات درخصوص برآورد مقادیری که در هر سال از مواد مندرج در ضمیمه‌های (الف)، (ب) یا (ج) انتشار و یا در معرض تماس قرار گرفته، داشته باشد.

ماده ۱۱ - تحقیق، توسعه و نظارت

۱- کشورهای عضو باید در چارچوب توان خود در سطوح ملی و بین‌المللی به تشویق پرداخته و یا تحقیقات مناسب، توسعه، نظارت و همکاری درخصوص آلاینده‌های آلی پایدار را بعهده گرفته و در جای مناسب، نسبت به مواد جایگزین و موادی که بتوانند جانشین آلاینده‌های آلی پایدار و از جمله موارد ذیل شود اقدام نمایند:

الف - منابع و انتشار مواد در محیط زیست.

ب - نحوه حضور، مقادیر و سرنوشت آن در انسان و محیط زیست.

ج - جابجایی در محیط زیست، سرنوشت و تغییر شکل آن.

د - آثار مواد بر بهداشت و سلامت انسان و محیط زیست.

هـ - تبعات اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی.

و - کاهش انتشار و یا حذف.

ز - روشهای هماهنگ برای تهیه سیاهه منابع تولیدکننده و روشهای تجزیه برای اندازه‌گیری میزان انتشار.

۲- نسبت به بعهده گرفتن اقدامات تحت بند (۱) فوق، هر عضو باید در حد توان خود به شرح ذیل اقدام نماید.

الف - حمایت و توسعه بیشتر برنامه‌های بین‌المللی، شبکه‌ها و سازمانهایی در جهت شناسایی، هدایت، تشخیص و تأمین بودجه تحقیقاتی، جمع‌آوری اطلاعات و نظارت با احتساب نیاز به کاهش تلاشهای موازی، آن‌طور که مناسب باشد.

ب - حمایت از تلاشهای ملی و بین‌المللی در جهت گسترش توانهای تحقیقاتی علمی و فنی در جهت تشویق به رسیدگی و مبادله اطلاعات و تجزیه و تحلیلها، خصوصاً در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر.

ج - تأمل بر نگرانیها و نیازها خصوصاً در زمینه منابع فنی و مالی در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر و همکاری در بهینه‌سازی توان این کشورها در ایجاد زمینه مشارکت در فعالیتهای مورد اشاره در جزءهای (الف) و (ب) فوق.

د - بعهدہ گرفتن امور تحقیقاتی در جهت از بین بردن آثار آلاینده‌های آلی پایدار بر بهداشت تولید مثل.

هـ - در اختیار گذاشتن نتایج تحقیقات و فعالیتهای توسعه و نظارت که در این بند بدان اشاره شده برای عموم براساس برنامه زمانبندی و منظم.

و - تشویق و یا بعهدہ گرفتن همکاری، با توجه به ذخیره‌سازی و تأمین اطلاعات، ناشی از تحقیق، توسعه و نظارت.

منابع و انتشار مواد در محیط زیست

ارتقاء آگاهی سیاستگذاران و تصمیم‌گیران مرتبط با آلاینده‌های آلی پایدار.

ماده ۱۲ - کمکهای فنی

- ۱- اعضاء معتقدند که کمکهای به موقع و مناسب در پاسخ به درخواست کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر، در اجرای موفق این کنوانسیون بسیار حیاتی است.
- ۲- اعضاء برای تأمین کمک مناسب فنی به کشورهای در حال توسعه عضو و کشورهای با اقتصاد در حال گذر همکاری نموده و برای کمک به آنان با احتساب نیاز خاص آنان نسبت به توسعه و گسترش توان اجرایی آنان در اجرای تعهدات ناشی از این کنوانسیون برای آنان اقدام خواهند نمود.
- ۳- در این زمینه، کمک فنی تأمین شده از سوی کشورهای پیشرفته صنعتی عضو و

دیگر اعضاء مطابق توان هر کدام و شامل کمکهای دوجانبه آن طور که مناسب بوده و مورد توافق قرار گرفته و یا بصورت کمک فنی برای توانمندسازی این کشورها در رابطه با اجرای تعهدات این کنوانسیون بوده، می باشد. دستورالعمل بیشتر در این زمینه از سوی مجمع اعضاء تهیه و تدوین خواهد شد.

۴- اعضاء باید بطور مناسب ترتیباتی به منظور تأمین کمکهای فنی و تشویق انتقال دانش فنی و فن آوری به کشورهای عضو در حال توسعه و اعضای با اقتصاد در حال گذر، در رابطه با اجرای این کنوانسیون، اتخاذ نمایند. این ترتیبات شامل ایجاد مراکزی در سطح منطقه ای و زیرمنطقه ای برای توانمندسازی و انتقال دانش فنی و برای کمک به کشورهای عضو در حال توسعه و اعضاء با اقتصاد در حال گذر و در راستای اجرای وظایف آنان تحت این کنوانسیون خواهد بود. رهنمودهای بیشتری نیز در این مورد از سوی مجمع اعضاء فراهم خواهد شد.

۵- اعضاء براساس فحوای این ماده و با احتساب کامل نیازهای خاص و شرایط خاص، کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای جزایر کوچک را در اقداماتشان در رابطه با کمکهای فنی ملحوظ خواهند نمود.

ماده ۱۳ - رویه و منابع مالی

۱- هر عضو در سطح توان خود حمایت و تشویق های مالی را با توجه به فعالیتهای ملی، که برای حصول اهداف این کنوانسیون بر طبق اولویتهای طرحهای ملی و برنامه های آن کشور حاصل آید، بعهدده می گیرد.

۲- کشورهای توسعه یافته عضو، منابع جدید و فوق العاده ای برای توانمندسازی کشورهای در حال توسعه عضو و کشورهای با اقتصاد در حال گذر برای رسیدن به حد

تأمین هزینه‌های امحاء و تدابیری اجرایی که بتواند تعهدات این کنوانسیون را بین کشور عضو دریافت‌کننده و نهاد شرکت‌کننده بر طبق ساز و کار تشریح شده در بند (۶) این ماده که بین آن دو توافق شده، تأمین خواهند نمود. دیگر اعضاء نیز همچنین بصورت داوطلبانه و مطابق توان خود این گونه منابع مالی را تأمین خواهند نمود. ایجاد مشارکتی از سوی دیگر منابع نیز باید تشویق گردد. در اجرای این گونه تعهدات باید لزوم مناسبت، قابل پیش‌بینی بودن و انتقال به موقع منابع و اهمیت دادن مشارکت اعضاء در بعهده‌گرفتن بار این تعهدات در بین کشورهای عضو مد نظر قرار گیرد.

۳- کشورهای توسعه یافته عضو و دیگر اعضاء براساس توان خود و براساس برنامه‌ها و اولویتهای طرحهای ملی ممکن است همچنین برای اعضاء در حال توسعه و اعضاء با اقتصاد در حال گذر منابع مالی را در جهت کمک به اجرای این کنوانسیون از طریق منابع و یا موافقتنامه‌های دوجانبه منطقه‌ای و چندجانبه دیگر در اختیار قرار دهند.

۴- میزانی که کشورهای عضو در حال توسعه بصورت مؤثر به اجرای تعهداتشان تحت این کنوانسیون خواهند پرداخت بسته به اجرای مؤثر آن از سوی کشورهای توسعه یافته و انجام به تعهدات آنان تحت این کنوانسیون در رابطه با منابع مالی، کمکهای فنی و انتقال دانش فنی است. واقعیت این است که توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار و امحاء فتر از اولویتهای اول و بارز کشورهای در حال توسعه است و زمانی بطور کامل به حساب خواهد آمد که نیاز به حفظ سلامت انسان و محیط زیست مورد توجه لازم قرار گیرد.

۵- اعضاء باتوجه به نیازهای خاص و نیاز به توجه خاصی که باید به کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای جزیره‌ای در راستای اقدام برای تأمین بودجه آنان بشود، اقدام خواهند نمود.

۶- رویه برای تأمین منابع مالی کافی و پایدار در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر بصورت کمک و یا بصورت منابعی براساس تخصیص امتیاز به کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر در جهت اجرای کنوانسیون در اینجا تعریف می‌گردد. از نظر این کنوانسیون این روش قوی، به نحو مقتضی و بصورت راهنما و محاسبه شده برای مجمع اعضاء عمل خواهد کرد و عملکرد آن بسته به یک واحد و یا بیشتر و از جمله واحدها و ارگانهای موجود بین المللی که تأمین کمکهای چندجانبه منطقه‌ای و دوجانبه مالی و فنی را بعهده دارند سپرده خواهد شد. مشارکت در این رویه نسبت به دیگر عملکردها بصورت پرداخت کمکهای مالی به اعضاء در حال توسعه و اعضاء با اقتصاد در حال گذر آن طوری که در بند (۲) فوق منعکس گردیده بوده انجام شده و بر این اساس بعنوان کمکهای اضافی محسوب خواهد شد.

۷- از نظر این کنوانسیون و بند (۶) فوق، مجمع اعضاء در اولین اجلاس خود برای تدوین این رویه دستورالعمل مورد نیاز را تهیه و باید با ارگان و یا ارگانهای مشارکت کننده در این ساز و کار مالی بر اساس توافقاتی که جنبه اجرایی خواهد داشت به توافق برسد. این رهنمودها در این میان به مسائل ذیل خواهد پرداخت:

الف - راسخ بودن سیاستها، استراتژی و اولویتهای برنامه و همینطور چارچوب روشن و مشروح و دستورکاری در رابطه با مجاز بودن دسترسی و استفاده از منابع مالی و از جمله نظارت و ارزیابی ادواری از این گونه بهره برداریها.

ب - از سوی یک یا چند نهاد، گزارشهای ادواری در مورد کفایت و تداوم و پایداری این تأمین بودجه تهیه و در جهت فعالیتهای مربوط به اجرای این کنوانسیون، به مجمع اعضاء داده خواهد شد.

ج - تشویق و تمهید گرایش به سوی تأمین بودجه چندجانبه.

د - چگونگی تصمیم‌گیری به روش قابل پیش‌بینی و مشخص برای میزان تأمین بودجه لازم و موجود برای اجرای این کنوانسیون، با در نظر گرفتن اینکه امحای آلاینده‌های آلی پایدار ممکن است نیازمند تأمین بودجه مداوم باشد و شرایطی که تحت آن مقدار بودجه باید بصورت ادواری مورد بازنگری قرار گیرد.

ه - چگونگی تأمین کمک به اعضای علاقمند با بررسی نیاز آنها، کسب اطلاعات در مورد منابع تأمین مالی و الگوهای تأمین بودجه در جهت تسهیل هماهنگی در بین این اعضا.

۸- مجمع اعضا در کمتر از زمان برگزاری دومین مجمع خود و بنابراین بصورت مرتب مؤثر بودن رویه بوجود آمده تحت این بند را مورد بررسی مجدد قرار داده و توان رسیدگی به نیازهای در حال تغییر کشورهای عضو در حال توسعه و اعضا با اقتصاد در حال گذر را در چارچوب دستورالعمل مورد اشاره در بند (۷) فوق، میزان تأمین بودجه و همبستگی مؤثر بودن عملکرد نهادهاى موجود که در جهت اجرای رویه مالی کار می‌کنند را ارزیابی خواهد نمود. براساس این بازنگری و در صورت لزوم باید نسبت به اتخاذ تدابیر لازم درخصوص ارتقاء کارایی این ساز و کار از جمله با ارائه توصیه‌ها و دستورالعملهایی درخصوص تدابیر لازم برای حصول اطمینان از تأمین بودجه کافی و پایدار برای رفع نیاز اعضا، اقدام نماید.

ماده ۱۴ - موافقتنامه‌های مالی در دوران واسط

ساختار نهادی تسهیلات زیست محیطی جهانی که مطابق موازین تأسیس تسهیلات زیست محیطی جهانی بازسازی شده در دوران گذر، نهادی خواهد بود که اقدامات مربوط به رویه مالی که در ماده (۱۳) بدان اشاره شده را برای دوره مابین زمان لازم‌الاجرا شدن این

کنوانسیون و برگزاری اولین مجمع اعضاء براساس ماده (۱۳) انجام خواهد داد. ساختار نهادین این تسهیلات زیست محیطی جهانی باید تکافوی اقدام از طریق تدابیر اجرایی و عملی مربوط به (خصوصاً) آلاینده‌های آلی پایدار را نموده و ترتیبات جدیدی که در این ارتباط ممکن است مورد نیاز باشد را مورد ملاحظه قرار دهد.

ماده ۱۵ - گزارش‌دهی

۱- هر عضو گزارشی از تدابیر اتخاذ شده در جهت اجرای تدارکات این کنوانسیون و میزان مؤثر بودن این اقدامات در رسیدگی به اهداف این کنوانسیون، ارائه خواهد داد.

۲- هر عضو مطالب ذیل را برای دبیرخانه تهیه خواهد نمود:

الف - اطلاعات آماری در مورد میزان کلی تولید، واردات و صادرات هر یک از مواد شیمیایی مندرج در فهرست ضمیمه (الف) و ضمیمه (ب) و یا تخمین معقولی از این‌گونه اطلاعات.

ب - در حد امکان فهرستی از کشورهایی که هر یک از این‌گونه مواد را وارد کرده و کشوری که هر یک از این مواد به آن صادر شده ارائه خواهد شد.

۳ - این‌گونه ارائه گزارش در فاصله زمانی معین و به شکلی که در مجمع اعضاء تصمیم‌گیری خواهد شد، در اولین مجمع ارائه خواهد شد.

ماده ۱۶ - برآورد میزان تأثیرگذاری

۱ - با شروع چهار سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون و در فواصل زمانی که مدت آن توسط مجمع اعضاء تصمیم‌گیری خواهد شد مجمع به بررسی مؤثر بودن این کنوانسیون خواهد پرداخت.

۲ - به منظور تسهیل این برآورد، مجمع اعضاء در اولین نشست خود، ایجاد ترتیباتی را آغاز خواهد نمود که بتواند برای خود اطلاعات پایش مقایسه‌ای در مورد وجود مواد مندرج در ضمايم (الف)، (ب) و (ج) و همین‌طور جابه‌جائی و انتقال محیط زیستی منطقه‌ای و جهانی، تهیه نماید.

این ترتیبات:

الف - باید از سوی اعضاء براساس منطقه‌ای در هنگام مناسب و براساس توان فنی و مالی آنان و با استفاده از برنامه‌ها و ساز و کارهای پایشی موجود به منظور بالا بردن امکان و افزایش هماهنگی‌ها در رویه‌ها به اجرا درآید.

ب - در جایی که لازم باشد با احتساب اختلافات بین مناطق و توان آنها برای اجرای فعالیتهای پایشی ضمیمه گردد.

ج - شامل گزارشات مجمع اعضاء در مورد نتایج فعالیتهای پایش در سطح منطقه‌ای و جهانی و در فواصل زمانی تعیین شده توسط مجمع اعضاء می‌باشد.

۳- نوع برآورد که در بند (۱) توصیف شده، باید براساس اطلاعات علمی، محیط زیستی، فنی و اقتصادی موجود باشد، از جمله:

الف - گزارشات و دیگر اطلاعات پایش تهیه شده، پیرو بند (۲).

ب - گزارشات ملی ارائه شده پیرو ماده (۱۵).

ج - اطلاعات مبنی بر ناهمخوانی که پیرو مراحل ایجاد شده در ماده (۱۷) تهیه شده است.

ماده ۱۷ - ناهمخوانی

۱- مجمع اعضاء در اولین فرصت عملی خود مراحل و رویه‌های نهادین را برای

مشخص کردن ناهمخوانی‌ها با پیتس‌بینی‌ها و تدارکات این کنوانسیون و برای تصحیح عملکرد اعضا در مواردی که ناهمخوانی اطلاق می‌شود، تدوین و به تصویب خواهد رسانید.

ماده ۱۸ - حل و فصل اختلافات

۱- اعضا باید هرگونه اختلاف بین آنان در مورد تفسیر و یا اجرای این کنوانسیون را از طریق مذاکره یا سایر طرق صلح‌آمیز به انتخاب خود حل و فصل نمایند.

۲- در هنگام تصویب، قبول، نائید و یا الحاق به این کنوانسیون و یا در هر زمان بعد از آن یک عضو که عضو یک سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای نباشد؛ می‌تواند بصورت کتبی و ارائه یادداشت به امانت‌دار این کنوانسیون، در رابطه با هرگونه اختلاف در خصوص تفسیر و یا کاربرد این کنوانسیون، از طریق یک و یا هر دو ابزار ذیل برای حل اختلاف در ارتباط با هر عضو که آن تعهدات را می‌پذیرد، اقدام نماید:

الف - داوری براساس مراحل که از سوی مجمع اعضا بصورت یک ضمیمه در اولین فرصت عملی به تصویب خواهد رسید.

ب - ارجاع اختلاف به دیوان بین‌المللی دادگستری.

۳- یک عضو که متشکل از سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای باشد می‌تواند بیانیه‌ای با محتوای مشابه در رابطه با داوری براساس مراحل که در جزء (الف) بند (۲) به آن اشاره شده، ایراد نماید.

۴- بیانیه‌ای که پیرو بند (۲) یا بند (۳) به قوت خود باقی بماند و تا آن زمان که براساس شرایط و یا تا سه ماه پس از ارائه یادداشت رسمی در خصوص لغو آن به امین سپرده شود جنبه اجرایی خواهد داشت.

۵- سر رسید بیانیه / یادداشت فسخ و یا اظهار نامه جدید، به هیچ وجه نباید در مراحل پیشرفت موضوع مطروحه در یک دیوان بین المللی دادگستری اثری داشته باشد، مگر اینکه طرفین دعوی به نحو دیگری موافقت کنند.

۶- چنانچه طرفین یک اختلاف با هیچ راه حل و یا همان مرحله پیرو بند (۲) به توافق نرسند و چنانچه آنها نتوانسته باشند دعوی خود را ظرف دوازده ماه پس از تذکر ارائه شده از سوی یکی از طرفین به دیگری که بین آنها اختلاف وجود دارد سامان دهند، این دعوی براساس درخواست هر یک از طرفین دعوی بنحوی به کمیسیون ارائه داده خواهد شد. کمیسیون حل اختلاف سپس باید نسبت به تهیه یک گزارش بهمراه توصیه‌هایی اقدام نماید. دیگر مراحل در رابطه با کمیسیون حل اختلاف شامل ضمیمه‌ای خواهد بود که از سوی مجمع اعضاء در زمانی قبل از برگزاری دومین اجلاس به تصویب خواهد رسید.

ماده ۱۹ - مجمع اعضاء

۱- به موجب این سند مجمع اعضاء تشکیل گردید.

۲- اولین نشست مجمع اعضاء توسط مدیر اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل قبل از لازم الاجرا شدن این کنوانسیون برگزار خواهد شد. سپس جلسات عادی مجمع اعضاء در فواصل منظمی که در مورد آن تصمیم‌گیری خواهد شد برگزار خواهد گردید.

۳- اجلاسهای فوق العاده مجمع اعضاء در زمانهایی که لازم به نظر برسد از سوی مجمع و یا به درخواست هر عضو به نحوی که مورد حمایت حداقل یک سوم اعضاء باشد، برگزار خواهد شد.

۴- مجمع اعضاء به اتفاق آرا در اولین اجلاس خود در مورد آئین‌نامه اجرایی و

قوانین مالی خود و در مورد هرگونه ارگان فرعی و همینطور تدارکات مالی حاکم بر عملکرد دبیرخانه تصمیم‌گیری و اصولی را به تصویب خواهد رسانید.

۵- مجمع اعضاء بررسی مداوم و ارزیابی اجرای این کنوانسیون را تحت نظر خواهد داشت. این مجمع امور واگذار شده از سوی کنوانسیون را انجام و به این منظور الف - براساس نیازهای بند (۶)، نهادهای فرعی، آن طور که لازم برای اجرای این کنوانسیون باشد را تشکیل خواهد داد.

ب - در جای مناسب با سازمانهای بین‌المللی ذی‌صلاح و ارگانهای بین‌الدولی و غیردولتی همکاری خواهد نمود.

ج - بصورت دوره‌ای همه اطلاعات پیرو ماده (۱۵) در دسترس اعضاء قرار گرفته و از جمله ملاحظات در مورد میزان مؤثر بودن شماره (۳) جزء (ب) بند (۲) از ماده (۳) را بررسی خواهد نمود.

د - هرگونه اقدام فوق‌العاده که برای حصول اهداف این کنوانسیون ممکن است لازم باشد را مورد توجه قرار داده و بعهده خواهد گرفت.

۶- مجمع اعضاء در اولین نشست خود ارگانی فرعی بعنوان کمیته بررسی آلاینده‌های آلی پایدار را با هدف انجام اقداماتی که آن کمیته از سوی کنوانسیون بدان مکلف شده را بوجود خواهد آورد و در این رابطه:

الف - اعضاء کمیته بررسی آلاینده‌های آلی پایدار از سوی مجمع اعضاء منصوب خواهند شد. اعضاء این کمیته متشکل از متخصصین گمارده شده از سوی دولتها جهت بررسی و مدیریت شیمیایی خواهند بود. و براساس توزیع عادلانه جغرافیایی منصوب خواهند شد.

ب - مجمع اعضاء در مورد نحوه رسیدگی، سازماندهی و عملکرد کمیته تصمیم

خواهد گرفت.

ج - کمیته از هرگونه تلاش برای تصویب توصیه‌های خود به اتفاق آرا دریغ نخواهد ورزید. چنانچه همه تلاشها انجام و توافق حاصل نشد این توصیه‌ها باید نهایتاً از سوی اکثریت اعضاء حاضر و با رأی‌گیری به تصویب برسد.

۷- مجمع اعضاء در سومین نشست خود، نیاز مداوم برای مراحل مشمول در جزء (ب) بند (۲) از ماده (۳) شامل ملاحظه میزان تأثیرگذاری را ارزیابی خواهد نمود.

۸- سازمان ملل و سازمانهای تخصصی آن و سازمان بین‌المللی انرژی اتمی و همینطور هر حکومت غیرعضو این کنوانسیون می‌تواند در جلسات مجمع اعضاء بعنوان ناظر شرکت نماید. هر نهاد و یا آژانس، اعم از ملی و بین‌المللی، دولتی و یا غیردولتی، با صلاحیت در امور مشمول این کنوانسیون که تمایل خود برای شرکت در یک اجلاس مجمع اعضاء بعنوان ناظر را به دبیرخانه اعلام کرده باشد، می‌تواند مورد پذیرش واقع شود. مگر اینکه حداقل یک سوم از اعضای حاضر بر این امر مخالفت نمایند. پذیرش و شرکت ناظرین بسته به آئین‌نامه مصوب مجمع اعضاء خواهد بود.

ماده ۲۰ - دبیرخانه

۱- به موجب این سند دبیرخانه تشکیل گردید.

۲- وظایف دبیرخانه عبارت خواهد بود از:

الف - ترتیبات لازم برای مجمع اعضاء و ارگانهای جنبی و تدارکات خدمات برای آنها در صورت لزوم.

ب - تسهیل کمک به اعضاء خصوصاً در حال توسعه و اعضاء با اقتصاد در حال گذر بر حسب درخواست برای اجرای کنوانسیون.

ج - اطمینان از هماهنگی لازم با دبیرخانه دیگر نهادهای بین‌المللی مربوط.
د - تهیه و در دسترس گذاشتن گزارشات ادواری مبتنی بر اطلاعات دریافت شده
پیرو ماده (۱۵) و دیگر اطلاعات موجود برای اعضا.

هـ - برای ورود به ترتیبات اداری و قراردادی آن طور که برای اجرای مؤثر وظایف
آن لازم باشد بر اساس رهنمون کلی مجمع اعضا اقدام خواهد نمود.
و - برای انجام امور دیگر دبیرخانه که در کنوانسیون در مورد آن تصریح شده و
کارهای دیگر به نحوی که مجمع اعضا تعیین خواهد کرد.

۳- امور دبیرخانه برای این کنوانسیون توسط مدیر اجرایی برنامه محیط زیست
سازمان ملل به اجرا در خواهد آمد مگر اینکه مجمع اعضا تصمیم بگیرد که با سه چهارم
اکثریت اعضا حاضر و با رأی‌گیری وظایف دبیرخانه را به یک یا چند سازمان بین‌المللی
دیگر محول کند.

ماده ۲۱ - اصلاحیه کنوانسیون

۱- اصلاحات در مورد این کنوانسیون می‌تواند از سوی هر عضو پیشنهاد شود.
۲- اصلاحات در مورد این کنوانسیون در نشست مجمع اعضا به تصویب خواهد
رسید. متن هرگونه اصلاحات پیشنهادی به اعضا از سوی دبیرخانه حداقل شش ماه قبل
از نشست که پیشنهاد در آن برای تصویب مطرح می‌گردد، تسلیم خواهد شد. دبیرخانه نیز
اصلاحات پیشنهادی را جهت اطلاع به امضاءکنندگان این مجمع و به امانت‌دار این
کنوانسیون ارائه خواهد داد.

۳- تمامی اعضا سعی خود را بکار خواهند بست تا در مورد هر پیشنهاد اصلاحی
به این کنوانسیون به اتفاق آرا به توافق برسند. چنانچه تمامی تلاشها برای اجماع، انجام و

توافق حاصل نشد، اصلاحیه در آخرین مرحله با سه چهارم اکثریت آرای اعضاء و با رأی‌گیری به تصویب خواهد رسید.

۴- اصلاحات از سوی امانت‌دار جهت تصویب یا قبول و یا تائید به همه اعضاء فرستاده خواهد شد.

۵- تصویب، قبول یا تائید یک اصلاحیه بصورت کتبی به اطلاع امانت‌دار کنوانسیون خواهد رسید.

اصلاحیه‌ای که براساس بند (۳) به تصویب برسد موقعی برای اعضاء جنبه اجرایی خواهد گرفت که ظرف مدت نود روز از تاریخ ارائه آن را تصویب، قبول و یا تائید و قبولی آن توسط حداقل سه چهارم اعضاء مورد تصویب قرار گرفته باشد. سپس اصلاحیه برای هر عضو دیگر پس از روز نودم بعد از تاریخی که آن عضو سند تصویب، قبول و یا تائید آن اصلاحیه را ارائه دهد، جنبه اجرایی خواهد گرفت.

ماده ۲۲ - تصویب و اصلاحیه ضmann

۱ - ضmann این کنوانسیون به جز مواردی که به نحو دیگری معین شود بعنوان بخشی جدانشدنی از آن محسوب خواهد شد. اشاره به این کنوانسیون به منزله اشاره به ضmann آن نیز می‌باشد.

۲ - هرگونه ضmann اضافی باید به امور علمی، فنی، اداری و یا روند کار محدود شود.

۳ - روند ذیل باید در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن ضmann اضافی این کنوانسیون بکار برده شود:

الف - ضmann اضافی باید براساس مراحل مندرج در بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده

(۲۱) پیشنهاد شود.

ب - هر عضوی که قادر به قبول ضمانت اضافی نباشد باید عدم قبول خود را کتباً طرف یکسال از تاریخ تسلیم اطلاعیه آن ضمیمه اضافی، به اطلاع برساند. امانتدار باید این اطلاعیه دریافتی را بدون تأخیر به اطلاع همه اعضا برساند. یک عضو می تواند در هر زمان اطلاعیه عدم قبول خود نسبت به ضمیمه اضافی و ضمیمه ای که برای آن عضو جنبه اجرایی به خود گرفته و عدم موافقت خود در رابطه با موضوع جزء «ج» این بند را پس بگیرد.

ج - پس از سررسید یکسال از تاریخ مکاتبه امین کنوانسیون در مورد تصویب ضمیمه اضافی، آن ضمیمه باید برای اعضای که اقدام به تسلیم اطلاعیه براساس مفاد جزء «ب» این بند نکرده باشند جنبه اجرایی به خود بگیرد.

۴ - پیشنهاد، تصویب و لازم الاجراء شدن اصلاحات نسبت به ضمیمه های (الف)، (ب) یا (ج) باید موکول به طی همان مراحل شود که برای پیشنهاد، تصویب و لازم الاجراء شدن ضمانت اضافی به این کنوانسیون وجود دارد، مگر اینکه اصلاحیه ای که نسبت به ضمیمه های (الف)، (ب) یا (ج) در رابطه با هر عضوی که اعلامیه ای در رابطه با اصلاحیه به آن ضمانت براساس بند (۴) ماده (۲۵) ارائه داده اجرا نشده باشد. در آن صورت، هرگونه اصلاحیه این چنین برای آن عضو، در روز نودم بعد از ارائه همراه با سند تصویب، قبول و یا الحاق با توجه به آن اصلاحیه، جنبه اجرایی بخود خواهد گرفت.

۵ - مراحل ذیل باید نسبت به پیشنهاد، تصویب و لازم الاجراء شدن هر اصلاحیه نسبت به ضمانت (د)، (ه) یا (و) بکار برده شود:

الف - اصلاحیه ها باید مطابق مراحل بندهای (۱) و (۲) ماده (۲۱) ارائه شود.
ب - اعضا باید در مورد اصلاحیه نسبت به ضمانت (د)، (ه) یا (و) با اجماع

تصمیم بگیرند.

ج - تصمیم‌گیری برای اصلاح ضمامم (د)، (ه) یا (و) باید بدنبال اطلاع اعضاء توسط امانت‌دار کنوانسیون انجام گردد. آن اصلاحیه باید برای تمامی اعضاء در تاریخی که در تصمیم‌گیری مشخص می‌شود اجرا گردد.

۶ - چنانچه ضمامم اضافی یا اصلاحیه‌ای نسبت به یک ضمیمه مربوط به اصلاحیه نسبت به این کنوانسیون باشد، ضمیمه اضافی یا اصلاحیه تا زمانی که اصلاحیه نسبت به کنوانسیون وارد مرحله اجرایی نشود، جنبه اجرایی نخواهد داشت.

ماده ۲۳ - حق رأی

۱ - هر عضو این کنوانسیون یک رأی خواهد داشت مگر در مواردی که بند (۲)

پیش‌بینی کرده‌است.

۲ - یک سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در مورد مسائل مورد صلاحیت خود می‌تواند از حق رأی خود معادل رأی تعداد اعضای آن اتحادیه که اعضاء این کنوانسیون باشند، استفاده کند. در صورتی که هر یک از کشورهای عضو این سازمان که عضو این کنوانسیون نیز می‌باشند از حق رأی خود استفاده نماید حق رأی آن کشور از سازمان گرفته می‌شود و برعکس.

ماده ۲۴ - امضاء

این کنوانسیون برای امضاء در استنکهم از سوی همه کشورها و سازمانهای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای در تاریخ ۲۲ مه ۲۰۰۱ میلادی برابر با (۱ خرداد ۱۳۸۰ هجری شمسی) و در مقر سازمان ملل در نیویورک از ۲۴ مه ۲۰۰۱ میلادی برابر با (۳

خرداد ۱۳۸۰ هجری شمسی) لغایت ۲۲ مه ۲۰۰۲ میلادی برابر با (۱ خرداد ۱۳۸۱ هجری شمسی) مفتوح خواهد بود.

ماده ۲۵ - تصویب، قبول، تأیید یا الحاق

۱- این کنوانسیون موکول به تصویب، قبول، تأیید کشورها و سازمانهای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای خواهد بود، جهت الحاق کشورها و سازمانهای همگرایی اقتصادی منطقه‌ای، از روز پس از تاریخی که کنوانسیون برای امضاء گذاشته می‌شود. الحاق به آن آزاد خواهد بود. اسناد تصویب، قبول، تأیید و یا الحاق باید به امانت‌دار سپرده شود.

۲- هر سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که عضو این کنوانسیون شود بدون اینکه هیچکدام از کشورهای عضو آن، عضو شوند، نسبت به تعهدات این کنوانسیون مقید خواهد بود. در صورتی که این گونه سازمانها یک و یا تعداد بیشتری از اعضایش به عضویت این کنوانسیون درآیند، سازمان و اعضایش در مورد مسؤولیت‌های خود برای اجرای تعهدات تحت این کنوانسیون، تصمیم خواهند گرفت. در این گونه موارد، سازمان و اعضایش از حق خود تحت این کنوانسیون تماماً استفاده نخواهند کرد.

۳- در سند تصویب، قبول، تأیید و یا الحاق یک سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای، آن سازمان نسبت به اظهار صلاحیت خود در خصوص مسائل مورد حل و فصل در این کنوانسیون، اقدام خواهد نمود. هر یک از این سازمانها همچنین نسبت به ارائه سند تصویب خود و همچنین در مورد هرگونه تغییر مربوط به میزان صلاحیت مراتب را به اطلاع اعضاء خواهد رسانید.

۴- در سند تصویب، قبول، تأیید و یا الحاق، هر عضو می‌تواند اظهار نماید که در مورد آن عضو، هرگونه اصلاحیه نسبت به ضمیمه‌های (الف)، (ب) و (ج) صرفاً در

صورت ارائه سند تصویب، قبول، تأیید و یا الحاق با توجه به آن کنوانسیون جنبه اجرایی خواهد گرفت.

ماده ۲۶ - لازم الاجرا شدن

۱- این کنوانسیون در روز نودم پس از ارائه پنجاهمین سند تصویب، قبول، تأیید و الحاق جنبه اجرایی بخود خواهد گرفت.

۲- برای هر کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای که پس از ارائه پنجاهمین سند تصویب، قبول و تأیید، این کنوانسیون را تصویب، قبول و تأیید نموده یا بدان ملحق شود. این کنوانسیون در روز نودم پس از تاریخ ارائه سند آن کشور یا سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای. دائر بر تصویب، قبول، تأیید و یا الحاق جنبه اجرایی بخود خواهد گرفت.

۳- از نظر بندهای (۱) و (۲)، هرگونه سند ارائه شده از سوی یک سازمان همگرایی اقتصادی منطقه‌ای برای کشورهای عضو آن سازمان بعنوان مورد اضافه بر اسناد ارائه شده تلقی نخواهد شد.

ماده ۲۷ - حق شرطها

هیچگونه حق شرطی نمی‌توان بر این کنوانسیون قائل شد.

ماده ۲۸ - کناره‌گیری

۱- در هر زمان پس از سه سال از تاریخی که این کنوانسیون برای یک عضو جنبه اجرایی بخود می‌گیرد، آن کشور می‌تواند با دادن اعلامیه کتبی به امانت‌دار از کنوانسیون

کناره‌گیری کند.

۲- هرگونه کناره‌گیری باید تا پایان مدت یکسال از تاریخ دریافت اظهارنامه کناره‌گیری و یادداشت مربوط به آن، انجام و یا در مدتی دیرتر چنانچه در اظهارنامه کناره‌گیری مشخص شده، صورت گیرد.

ماده ۲۹ - امانت‌دار

امین و امانت‌دار این کنوانسیون همان دبیرکل سازمان ملل خواهد بود.

ماده ۳۰ - سندیت متن

نسخه اصل این کنوانسیون که از آن به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیولی نیز تهیه شده دارای اعتبار یکسان بوده و در نزد دبیرکل سازمان ملل به امانت گذارده خواهد شد.

با تأیید مفاد این کنوانسیون امضاءکنندگان تام‌الاختیار ذیل، که بدین ترتیب مجاز می‌باشند نسبت به امضای این کنوانسیون اقدام نموده‌اند.

تنظیم شده در استکهلم در ۲۲ مه ۲۰۰۱ میلادی (۱ خرداد ۱۳۸۰ هجری شمسی)

ضمیمه (الف)

حذف

بخش یک

معافیت ویژه	فعالیت	ماده شیمیایی
ندارد	تولید	آلدرین*
انگل (خارجی) کش بومی، حشره کش	مصرف	CAS No: 309-002
مجاز برای اعضای که در فهرست ثبت درخواست هستند	تولید	کلردان*
انگل (خارجی) کش بومی، حشره کش موریانه کش، موریانه کش در ساختمانها و سدها موریانه کش در راهها افزودنی در چسب تخته چندلا	مصرف	CAS No. 57-74-9
ندارد	تولید	دیلدرین*
در عملیات کشاورزی	مصرف	CAS No 60-57-1
ندارد	تولید	اندرین*
ندارد	مصرف	CAS No: 75-20-8
ندارد	تولید	هپتاکلر [†]
موریانه کش موریانه کش در ساختمان خانه ها موریانه کش (زیرزمینی) تصفیه چوب در حال استفاده در جمبه های کابل زیرزمینی	مصرف	CAS No: 76-44-8

مجاز برای اعضای که در فهرست ثبت درخواست هستند	تولید	هگزاکلروبنزن CAS No: 118-74-1
ترکیب واسطه حلال در آفتکش	مصرف	
ترکیب واسطه در سیستم بست مکان محدود		
مجاز برای اعضای که در فهرست ثبت درخواست هستند	تولید	مایرکس* CAS No: 2385-85-5
موریا نه کش	مصرف	
ندارد	تولید	توکسافن* CAS No: 8001-35-2
ندارد	مصرف	
ندارد	تولید	بی فنیل های چندکلوه* (PCBS)
وسائل در حال استفاده بر طبق مقررات بخش دوم این ضمیمه	مصرف	

تذکرات

- ۱ - بجز در موارد تعیین شده در این کنوانسیون، مقادیری از یک ماده شیمیایی که بصورت غیر عمدی سبب آلودگی جزئی در محصولات و وسائل گردیده، نباید در لیست این ضمیمه قلمداد گردد.
- ۲ - این تذکر نباید در خصوص معافیت ویژه تولید و کاربرد مطروحه در بند (۲) ماد: (۳) مد نظر قرار گیرد. مقادیری از مواد شیمیایی که در زمان لازم الاجراء شدن تعهدات مربوطه با توجه به آن ماده شیمیایی یا قبلی از آن، بعنوان جزئی از ساختمان وسائل بکار رفته یا قبلاً مورد استفاده قرار گرفته اند، نباید بعنوان مواد موجود در فهرست این ضمیمه قرار بگیرند مگر آن که عضو مورد نظر، دبیرخانه را از کاربرد آن نوع خاص وسیله در داخل کشورش مطلع کرده باشد. دبیرخانه نیز باید آن اطلاعیه را در اختیار عموم قرار دهد.

۳- این تذکره که برای یک ماده شیمیایی دارای نشان ستاره در انتهای نام آن در ستون مواد شیمیایی بخش یکم این ضمیمه، بکار نمی‌رود، نباید به‌عنوان یک معافیت ویژه برای کاربرد یا تولید با اهداف بند (۲) ماده (۳) مورد توجه قرار گیرد. باتعیین اینکه مقادیر مواد شیمیایی که انتظار می‌رود در طی تولید و یا کاربرد مواد شیمیایی حد واسط در سیستمها یا مکانهای بسته به بدن انسان و محیط زیست وارد شود ناچیز (کمتر از حد استاندارد ملی یا بین‌المللی) باشد، یک عضو باتوجه به اطلاعیه‌ای که به دبیرخانه تسلیم نموده است، می‌تواند مجاز به تولید و استفاده مقادیری از یک ماده شیمیایی مندرج در این ضمیمه به‌عنوان مواد شیمیایی حد واسط در سیستم‌ها یا مکانهای بسته که به‌صورت شیمیایی به دیگر فرآورده‌های شیمیایی تغییر ماهیت داده و ضوابط موجود در بند (۱) از ضمیمه (د) را مورد توجه قرار می‌دهد، باشد. اما این مواد نباید خصوصیات آلاینده‌های آلی پایدار را از خود بروز دهند.

این اطلاعیه باید شامل اطلاعاتی درخصوص کل تولید و استفاده از آن ماده شیمیایی یا یک برآورد مستند از آن اطلاعات و اطلاعات موجود باتوجه به طبیعت فرآیندهای سیستم بسته و مکان محدود شامل مقادیر هرکدام از آلودگی‌های تغییر ماهیت نیافته (تبدیل نشده) و غیرعمدی ناچیز از آلاینده‌های آلی پایدار مواد اولیه در تولید نهایی باشد. این روش بجز برای موارد دیگر که در این ضمیمه مشخص شده بکار می‌رود. دبیرخانه باید آن اطلاعیه را در دسترس کلیه اعضاء مجمع قرار دهد. آن تولید یا کاربرد نباید به‌عنوان یک معافیت ویژه برای تولید یا کاربرد به حساب آید. آن تولید و کاربرد باید پس از یک دوره ده ساله متوقف شده تا هنگامی که عضو موردنظر یک اطلاعیه جدید به دبیرخانه تسلیم نماید، که در آن صورت دوره زمانی برای ده سال دیگر تمدید شده تا هنگامی که مجمع اعضاء پس از بازنگری تولید و کاربرد، تصمیم دیگری اتخاذ نماید. رویه

اعلان اطلاعیه می تواند تکرار شود.

۴ - تمامی معافیت‌های ویژه در این ضمیمه می تواند توسط اعضایی که درخواست معافیت نموده‌اند یا توجه به زمان مراجعه آنان و برطبق ماده (۴) به استثناء استفاده از «بی فنیل‌های چندکلره» (PCBS) در سائل در حال استفاده برطبق مقررات بخش دوم این ضمیمه که می تواند توسط کلیه اعضاء اعمال گردد، بکار برده شود.

بخش دوم

بی فنیل‌های چندکلره

هر عضو باید :

الف - با توجه به حذف کاربرد بی فنیل‌های چندکلره در ابزارآلات (نظیر ترانسفورموتورها، خازنها یا دیگر ظروف حاوی سیالات مستعمل) تا پایان سال ۲۰۲۵ میلادی پیرو بازنگری انجام شده توسط مجمع اعضاء براساس اولویت‌های ذیل اقداماتی انجام دهد :

- ۱ - اقدامات تشخیصی به منظور شناسایی، علامت‌گذاری و حذف کاربرد وسائل حاوی بیش از ده درصد (۱۰٪) بی فنیل‌های چندکلره در حجم‌های بیش از پنج لیتر.
- ۲ - اقدامات تشخیصی به منظور شناسایی، علامت‌گذاری و حذف کاربرد وسائل حاوی بیش از پنج درصد (۵/۰٪) بی فنیل‌های چندکلره در حجم‌های بیش از پنج لیتر.

۳ - به منظور شناسایی و حذف کاربرد وسائل حاوی بیش از پنج هزارم درصد بی فنیل های چندکلره در حجم های بیش از پنج صدم درصد (۰/۰۵٪) لیتر تلاش نماید.

ب - همگام با اولویتهای بند (الف)، تدابیر زیر را به منظور کاهش تماس و خطر برای کنترل کاربرد بی فنیل های چندکلره ترویج نماید :

۱ - کاربرد این ماده فقط در وسائل صدمه ندیده و بی عیب و وسائلی که دارای نشت نمی باشند و فقط در فضاهایی که خطر انتشار زیست محیطی در حداقل ممکن باشد و سریعاً بتوان نسبت به رفع آلودگی اقدام نمود.

۲ - در وسائلی که در مکانهای مرتبط با تولید و فرآوری مواد غذایی یا خوردنی هستند بکار برده نشود.

۳ - هنگامی که در مکانهای پرجمعیت استفاده شده، نظیر مدارس و بیمارستانها، تمامی تدابیر مستدل به منظور حفاظت از خرابی های الکتریکی که می تواند سبب آتش سوزی شود و بازرسی مستمر وسائل به منظور حصول اطمینان از عدم نشت انجام گردد.

ج - با وجود موارد ذکر شده در بند (۲) ماده (۳)، اطمینان حاصل نماید که وسائل حاوی بی فنیل های چندکلره، به همان صورتی که در زیر بند (الف) توضیح داده شد، نباید وارد با صادر گردد، بجز با هدف مدیریت جامع زیست محیطی پسماندها.

د - بجز برای فعالیتهای خدماتی، تعمیر و نگهداری، بازیافت سیالات حاوی درصد بی فنیل های چندکلره، بیش از پنج هزارم درصد (۰/۰۵٪) با هدف استفاده مجدد در دیگر وسائل مجاز نمی باشد.

ه - طراحی اقدامات تشخیصی به منظور اجرای مدیریت جامع زیست محیطی

پسماندها برای سیالات حاوی بی فنیل های چندکلره و وسائیل آلوده به بی فنیل های چندکلره دارای بیش از پنج هزارم درصد (۰/۰۰۵٪) PCBS برطبق بند (۱) ماده (۶) در حداقل زمان ممکن، به نحوی که قبل از سال ۲۰۲۸ میلادی با توجه به تجدیدنظر مجمع اعضا باشد.

و - به جای تذکر (۲) در بخش اول این ضمیمه، به منظور شناسایی دیگر وسائیل حاوی بیش از پنج هزارم درصد (۰/۰۰۵٪) بی فنیل های چندکلره «نظیر کابل پوشش دار، مواد مصرفی در نقاشی و بتونه گیری (صاف کاری)» و مدیریت آنها بر طبق بند (۱) ماده (۶)، تلاش نماید.

ز - یک گزارش هر پنج سال در خصوص پیشرفت در حذف بی فنیل های چندکلره تهیه و آن را به مجمع اعضا مطابق ماده (۱۵) ارائه نماید.

ح - گزارشات توضیح داده شده در جزء (ز) فوق باید به نحو مناسب توسط مجمع اعضا در جلسه تجدیدنظر در خصوص بی فنیل های چندکلره مورد توجه قرارگیرد. مجمع اعضا باید فرآیند پیشرفت در جهت حذف بی فنیل های چندکلره در خلال هر پنج سال با دیگر دوره های زمانی را با مدنظر قراردادن این گزارشات موردبازنگری قرار دهد.

ضمیمه (ب)

ممنوعیت

بخش یک

ماده شیمیایی	فعالیت	مقاصد قابل قبول یا معافیت ویژه
د د ت (DDT) (۱،۱،۱-تری کلور-۲،۲-بیس-۴-کلرو فیل بناتان) CAS No: 50-29-3	تولید کاربرد	مقاصد قابل قبول کنترل بیماریهای بومی طبق بخش ۲ این ضمیمه معافیت ویژه: ترکیب واسطه در تولید دیکوفول واسطه مقاصد قابل قبول: کنترل بیماریهای بومی طبق بخش ۲ این ضمیمه معافیت ویژه: تولید دیکوفول واسطه

تذکرات

۱- به جز در موارد تعیین شده در این کنوانسیون مقادیری از یک ماده شیمیایی که به صورت غیر عمدی سبب آلودگی جزئی در محصولات و وسایل گردیده، نباید در لیست این ضمیمه قلمداد گردد.

۲- این تذکر نباید به عنوان یک هدف قابل قبول برای کاربرد و تولید یا معافیت ویژه

از نظر بند (۲) ماده (۳) مورد توجه قرار گیرد. مقادیری از یک ماده شیمیایی که به عنوان جزئی از ساختمان و سائل ساخته شده یا وسائلی که قبل یا در تاریخ لازم الاجرا شدن تعهدات مربوط با توجه به آن ماده شیمیایی در حال استفاده بوده‌اند، نباید در فهرست این ضمیمه قرار گیرند، در صورتی که عضو مورد نظر دبیرخانه را از نوع خاصی از وسیله که توسط آن عضو در حال استفاده باقی مانده است، آگاه ساخته باشد، دبیرخانه نیز باید آن اطلاعات را در دسترس عموم قرار دهد.

۳- از نظر بند (۲) ماده (۳) این تذکر نباید به عنوان معافیت‌های ویژه استفاده و تولید مورد توجه قرار گیرد. در صورتی که مقادیری از آن ماده شیمیایی که انتظار می‌رود در طی تولید و استفاده از یک ترکیب واسطه در سیستم بسته، محل محدود به انسان و محیط زیست برسد، جزئی باشد، یک عضو بسته به اطلاعاتی که به دبیرخانه ارائه می‌نماید، مجاز به تولید و کاربرد مقادیری از یک ماده شیمیایی مندرج در این ضمیمه به عنوان یک ترکیب واسطه در سیستم بسته، محل محدود می‌باشد که آن ماده به صورت شیمیایی در تولید دیگر مواد شیمیایی با احتساب ضوابط موجود در بند (۱) از ضمیمه (د) تغییر ماهیت داده و خصوصیات آلاینده‌های آلی پایدار را از خود بروز نمی‌دهد.

این اطلاعات باید حاوی اطلاعات درخصوص کل تولید و کاربرد آن ماده شیمیایی با یک برآورد مستدل از آن اطلاعات و اطلاعاتی درخصوص طبیعت فرآیند سیستم بسته، محل محدود شامل مقدار هر یک از آلودگی جزئی غیر عمدی یا تغییر ماهیت نداده آن آلاینده‌های آلی پایدار از مواد مصرفی اولیه در محصول نهایی باشد. این روش بجز موارد تعیین شده در این ضمیمه به کار می‌رود. دبیرخانه باید آن اطلاعات را در دسترس کلیه اعضا، مجمع و عموم قرار دهد. آن تولید یا کاربرد نباید به عنوان یک معافیت ویژه برای تولید یا کاربرد به حساب آید و باید پس از یک دوره ده ساله متوقف شده تا هنگامی که

عضو مورد نظر یک اطلاعیه جدید به دبیرخانه تسلیم نماید، که در آن صورت دوره زمانی برای ده سال دیگر تمدید شده تا هنگامی که مجمع اعضاء پس از بازنگری تولید و کاربرد تصمیم دیگری اتخاذ نماید. رویه اعلان اطلاعیه می تواند تکرار شود.

۴ - تمامی معافیت‌های ویژه در این ضمیمه می تواند توسط اعضائی که ثبت درخواست نموده‌اند با توجه به آنها برطبق ماده (۴) اعمال گردد.

بخش ۲

د د ت (۱ و ۱ و ۱ - تری کلرو - ۲ و ۲ - بیس «۴ - کلروفنیل» اتان)

۱ - از تولید و کاربرد (DDT) باید جلوگیری شود، بجز برای اعضائی که دبیرخانه را از قصدشان مبنی بر تولید و یا استفاده آن آگاه نموده‌اند. بدین وسیله یک ثبت درخواست (DDT) ایجاد شده و باید در دسترس همگان قرار گیرد. دبیرخانه باید درخواست ثبت (DDT) را به پیش ببرد.

۲ - هر عضو که (DDT) تولید و یا مصرف می نماید باید آن تولید و یا مصرف را برای کنترل بیماریهای بومی برطبق توصیه‌ها و دستورالعمل‌های سازمان بهداشت جهانی (WHO) درخصوص استفاده (DDT) و هنگامی که از نظر محلی گزینه‌های ایمن، مؤثر و قابل تهیه برای عضو مورد نظر در دسترس نباشند، محدود نماید.

۳ - در یک پیشامد که یک عضو در فهرست ثبت درخواست برای (DDT) نمی باشد و نیاز به (DDT) برای کنترل بیماریهای بومی باشد، باید دز اسرع وقت دبیرخانه را به منظور اضافه کردن فوری نام آن عضو به ثبت درخواست (DDT) آگاه سازد. همچنین در همان زمان باید سازمان بهداشت جهانی را نیز مطلع نماید.

۴ - هر عضو که (DDT) مصرف می‌نماید، باید هر سه سال یکبار اطلاعاتی درخصوص مقدار استفاده شده، شرایط کاربرد و ارتباط آن با استراتژی مدیریت بیماریها برای آن عضو، در چارچوبی که توسط مجمع اعضاء با مشورت سازمان بهداشت جهانی تنظیم می‌گردد به دبیرخانه و سازمان بهداشت جهانی ارائه نماید.

۵ - با هدف کاهش و نهایتاً جلوگیری از مصرف (DDT)، مجمع اعضاء باید:

الف - هر عضوی را که از (DDT) استفاده می‌کند به تدوین و استقرار یک طرح اقدام به عنوان بخشی از طرح استقرار تعیین شده در ماده (۷) تشویق نماید. آن طرح اقدام باید شامل موارد ذیل باشد:

(۱) - تدوین مقررات و دیگر رویه‌ها به منظور حصول اطمینان از اینکه مصرف (DDT) محدود به کنترل بیماریهای بومی شده است.

(۲) - بکارگیری محصولات، روشها و استراتژیهای جایگزین مناسب شامل استراتژی‌های مدیریت پایدار به منظور حصول اطمینان از ادامه تأثیر این جایگزین‌ها

(۳) - انجام تدابیر برای تقویت مراقبت‌های بهداشتی و کاهش شیوع بیماریها.

ب - کلیه اعضاء را با توجه به قابلیت‌های موجود، به منظور ارتقاء سطح نحتیق و توسعه برای محصولات شیمیایی و غیرشیمیایی جایگزین و بی‌خطر، روشها و استراتژی‌هایی برای اعضایی که (DDT) مصرف می‌نمایند، مرتبط با شرایط آن کشورها و با هدف کاهش بار اقتصادی و انسانی بیماریها.

فاکتورهایی که در هنگام توجه به جایگزین‌ها یا ترکیبی از جایگزین‌ها مورد توجه قرار می‌گیرند، باید شامل مخاطرات سلامت انسان و الزامات زیست محیطی آن جایگزین‌ها باشد. مواد جایگزین‌های سازگار با محیط زیست، باید سبب مخاطرات کمتر برای سلامت انسان و محیط زیست شود و مناسب برای کنترل بیماریها براساس شرایط

عضو مورد نظر بوده و با اطلاعات پایش، پشتیبانی گردد.

۶- در اولین جلسه و حداقل هر سه سال پس از آن، مجمع اعضاء باید با مشورت سازمان بهداشت جهانی، ادامه نیاز به (DDT) برای کنترل بیماریهای بومی براساس اطلاعات اقتصادی، زیست محیطی، فنی و علمی موجود را برآورد نماید که شامل موارد ذیل است:

الف - تولید و مصرف (DDT) و شرایط تنظیم شده در بند (۲) و

ب - در دسترس بودن، مناسب بودن و اجرائی بودن جایگزین ها برای (DDT) و

ج - پیشرفت در تقویت ظرفیت کشورها برای انتقال ایمن با تکیه بر آن جایگزین ها.

۷- یک عضو می تواند در هر زمان، نام خود را از فهرست ثبت درخواست (DDT)

از طریق یک اطلاعیه کتبی به دبیرخانه حذف نماید. حذف نام باید در تاریخ تعیین شده در اطلاعیه صورت پذیرد.

ضمیمه (ج) تولید غیر عمد

بخش اول آلاینده‌های آلی پایدار طبق ماده (۵)

این ضمیمه زمانی اجرا می‌شود که آلاینده‌های آلی پایدار ذیل در نتیجه فعالیت‌های انسانی به‌طور غیر عمد (ناخواسته) تشکیل و در محیط رها می‌شود.

مواد شیمیایی

دی‌بنزو پارا دی‌اکسین‌ها و دی‌بنزو فورانهای چندکلره (PCDF/PCDD)
هگزا کلروبنزن (HCB) (CAS NO. 118-74-1)
بی‌فنیل‌های چندکلره (PCB)

بخش دوم دسته‌بندی منابع

دی‌بنزو پارادی‌اکسین‌ها و دی‌بنزو فورانهای چندکلره، هگزا کلروبنزن و بی‌فنیل‌های چندکلره طی فرآیندهای حرارتی بین مواد آلی و کلر در اثر واکنش شیمیایی یا

احتراق ناقص به طور غیر عمد (ناخواسته) تشکیل می شوند. گروههای منابع صنعتی ذیل پتانسیل نسبتاً بالایی در تولید و آزادسازی این مواد شیمیایی در محیط را دارند:

الف - زباله سوزها، شامل زباله سوزهای شهری، خطرناک یا بیمارستانی یا لجن فاضلاب.

ب - کوره های سیمان که پسماندهای خطرناک را می سوزانند.

ج - صنایع تولید خمیر کاغذ با استفاده از کلر آزاد (عنصر کلر) یا مواد شیمیایی دیگری که کلر آزاد برای سفیدکننده ها تولید می کنند.

د - فرآیندهای حرارتی ذیل در صنعت متالورژی:

۱ - تولید ثانویه مس

۲ - واحدهای ذوب در صنعت آهن و فولاد.

۳ - تولید ثانویه آلومینیوم.

۴ - تولید ثانویه روی

بخش سوم دسته بندی منابع

دی بنزو پارادی اکسین ها و دی بنزو فورانه های چندکلره، هگزا کلرو بنزن و بی فینل های چندکلره ممکن است در نتیجه فعالیت منابع زیر نیز به طور غیر عمد (ناخواسته) تشکیل و رها گردند:

الف - سوزاندن پسماند در فضای باز شامل: سوزاندن زباله در محل های دفن.

ب - فرآیندهای حرارتی در صنعت متالورژی که در بخش دوم ذکر نشده است.

- ج - منابع احتراق دائمی.
- د - دیگ‌های جوش صنعتی و دستگاههایی که سوخت فسیلی مصرف می‌کنند.
- هـ - دستگاههایی که هیزم یا سایر سوختهای زیستی (حاصل فعالیت‌های موجودات زنده) مصرف می‌کنند.
- و - فرآیندهای تولید مواد شیمیایی خاص که به‌طور غیرعمد (ناخواسته) باعث تشکیل آلاینده‌های آلی پایدار می‌شوند به ویژه تولید کلروفلن‌ها و کلرآیل.
- ز - لاشه سوزها (کوره‌های لاشه سوز).
- ح - وسائط نقلیه موتوری، به ویژه آنهایی که بنزین حاوی سرب می‌سوزانند.
- ط - تجزیه لاشه حیوانات.
- ی - نساجی و رنگرزی جرم (با کلرآیل) و عملیات تکمیلی (با محلول قلیایی).
- ک - واحدهای برش فلزات جهت از رده خارج کردن وسائط نقلیه.
- ل - سوزاندن کابل‌های مسی.
- م - واحدهای تصفیه دوم روغن.

بخش چهارم

تعاریف

- ۱ - از نظر این ضمیمه :
- الف - «بی‌فنیل‌های چندکلره» عبارت است از ترکیبات معطر (آرومانیک) تشکیل شده به نحوی که اتم‌های هیدروژن موجود در مولکول بی‌فنیل (دو حلقه‌بندی با اتصال ساده کربن - کربن) می‌تواند با حداکثر ۱۰ اتم کلر جایگزین شود، و

ب - «دی بنزو پارادی اکسین های چندکله» و «دی بنزو فورانهای چندکله» ترکیبات حلقوی هستند که از اتصال دو حلقه بنزی به دو اتم اکسیژن در دی اکسینها و اتصال یک اتم اکسیژن و یک اتصال کربن - کربن در فورانها تشکیل شده و اتم های هیدروژن در هر دو ترکیب با حداکثر هشت اتم کلر جایگزین می شود.

۲ - در این ضمیمه، سمیت دی بنزو پارادی اکسین های چندکله و دی بنزو فورانهای چندکله بر اساس مفهوم سمیت معادل بیان شده، بدین ترتیب که سمیت زدایی سایر همانند های دی بنزو پارادی اکسین ها و دی بنزو فورانهای چندکله و همسان های بی فیل های چندکله با سمیت زایی ۲ و ۳ و ۷ و ۸ - تراکلرو دی بنزو پارادی اکسین مقایسه می شوند. مقادیر معادل سمیت مورد استفاده در این کنوانسیون برای دی بنزو پارادی اکسین ها و دی بنزو فورانهای چندکله و همسان های بی فیل های چندکله باید مطابق با استانداردهای بین المللی باشد که در سال ۱۹۹۸ میلادی از سوی سازمان بهداشت جهانی برای مقادیر معادل سمیت این مواد مطرح شد. غلظت ها بر حسب معادل سمیت بیان می شود.

بخش پنجم

راهنمای کلی برای بهترین روشهای موجود و بهترین اقدامات زیست محیطی

این بخش در مورد جلوگیری یا کاهش انتشار مواد شیمیایی فهرست شده در بخش اول، رهنمودهای کلی به اعضاء می دهد.

۱ - اقدامات کلی پیشگیرانه در ارتباط با بهترین روشهای موجود و بهترین

اقدامات زیست محیطی

رهیافتهایی که مانع از تشکیل و انتشار موادمیمیایی فهرست شده در بخش اول می‌گردد را باید در اولویت قرارداد. اقدامات مفید عبارتند از:

الف - بکارگیری فن‌آوری باتولید پسماند کمتر: Waste Technology - Low

ب - مصرف مواد کم خطر.

ج - اقدام به بازیافت و استفاده مجدد پسماند و موادی که در طول فرآیند ایجاد و مصرف می‌شوند.

د - جایگزینی مواد خامی که آلاینده‌های آلی پایدار هستند تا زمانی که ارتباط مستقیم بین مواد و انتشار آلاینده‌های آلی پایدار وجود دارد.

ه - مدیریت صحیح در امور داخلی و برنامه‌های نگهداری پیشگیرانه.

و - بهبود مدیریت پسماند با این هدف که سوزاندن پسماندها در فضای باز و هربوع

سوزاندن کنترل نشده به انضمام سوزاندن محل‌های لندفیل متوقف گردد. هنگامی که ساخت تجهیزات جدید برای دفع پسماند پیشنهاد می‌شود، باید گزینه‌هایی را مدنظر قرار داد مانند اقداماتی جهت کمینته‌سازی زیاله شهری و بیمارستانی، همچنین بازیافت، استفاده مجدد، بازچرخش، جداسازی پسماند و تشویق به تولید با پسماند کمتر. در این روش، بهداشت عمومی باید دقیقاً رعایت گردد.

ز - کمینته‌سازی این مواد شیمیایی به عنوان آلودگی در محصولات.

ح - پرهیز از مصرف کلر آزاد یا مواد شیمیایی مولد کلر آزاد جهت رنگبری.

۲ - بهترین روش‌های موجود

عبارت بهترین روش‌های موجود به مفهوم تجویز هرگونه روش یا فن‌آوری نیست،

بلکه عبارت است از منظورکردن خصوصیات فنی تأسیسات مورد نظر، مکان جغرافیایی و شرایط زیست محیطی آن محل.

روش‌های مناسب کنترل جهت کاهش انتشار مواد شیمیایی موجود در فهرست بخش اول نیز عموماً به همین مفهوم است. جهت تعیین بهترین روش‌های موجود باید عوامل ذیل به‌طور کلی یا در موارد خاص مورد توجه قرار گیرند، ضمن اینکه منفعت‌ها و هزینه‌های مربوط به اقدام و رعایت احتیاط و پیشگیری نیز باید مدنظر قرار گیرند:

الف - ملاحظات کلی.

۱ - ماهیت، اثرات و میزان انتشار مورد نظر: روشها بسته به اندازه منبع متغیر هستند.

۲ - تاریخ تأسیس تجهیزات جدید یا موجود.

۳ - زمان مورد نیاز جهت معرفی بهترین روش موجود.

۴ - مصرف و ماهیت مواد خام مصرفی در فرآیند و راندمان انرژی آن.

۵ - نیاز به جلوگیری یا کاهش اثرات کلی انتشار در محیط و خطرات مربوطه.

۶ - نیاز به جلوگیری از بروز حوادث و کمینه‌سازی عواقب آن برای محیط زیست.

۷ - نیاز به تضمین سلامت و امنیت کارکنان در محل کار.

۸ - روش‌های عملیاتی، امکانات یا فرآیندهای قابل مقایسه که در مقیاس صنعتی با

موفقیت انجام شده‌اند.

۹ - تغییرات و پیشرفتهای فنی در اطلاعات و دانش علمی.

ب - اقدامات عمومی جهت کاهش انتشار: هنگامی که پیشنهاد ساخت وسایل

جدید یا اصلاح اساسی وسایل موجود بررسی می‌شود، باید دقت کرد که اگر فرآیندهای

مورد استفاده باعث انتشار مواد شیمیایی اشاره شده در ضمیمه می‌گردد، باید اولویت را به

فرآیندها، تکنیک‌ها یا روش‌هایی داد که سودمندی مشابهی دارند اما تشکیل و انتشار

چنین موادی صورت نمی‌گیرد. در مواردی که چنین وسایلی ساخته یا اصلاح اساسی می‌شود، علاوه بر اقدامات جلوگیری که در قسمت (۱) بخش پنجم شرح داده شده است، اقدامات کاهشی ذیل نیز می‌تواند در تعیین بهترین روش‌های موجود منظور شود:

۱ - استفاده از روش‌های پیشرفته برای تصفیه جریان‌گاز (خروجی) نظیر اکسیداسیون کاتالیتیکی یا حرارتی، رسوبدهی گرد غبار یا جذب (شیمیایی).

۲ - تصفیه مواد باقیمانده، فاضلاب، پسماندها و لجن فاضلاب شهری توسط مثلاً تصفیه حرارتی یا بی‌حرکت‌سازی آنها یا فرآیندهای شیمیایی که سبب سمیت‌زدایی آنها می‌شود.

۳ - تغییرات فرآیندی که سبب کاهش یا حذف انتشارات نظیر انتقال به سیستم‌های بسته می‌شود.

۴ - اصلاح طراحی‌های فرآیند به منظور بهبود شرایط احتراق و جلوگیری از تشکیل مواد شیمیایی مندرج در این ضمیمه، از طریق کنترل پارامترهایی نظیر درجه حرارت یا زمان ماند در سیستم‌های زباله سوز.

۳ - بهترین تجربیات زیست محیطی

مجمع اعضاء می‌تواند با توجه به بهترین تجربیات زیست محیطی راهنمای فنی تدوین نماید.

ضمیمه (د)

اطلاعات مورد نیاز و معیار تصحیح

۱ - یک عضو که پیشنهادی برای در فهرست گذاشتن یک ماده شیمیایی در ضمیمه (الف)، (ب) و یا (ج) ارائه می‌کند، باید آن ماده شیمیایی را براساس جزء (الف) تعریف نموده و اطلاعاتی درخصوص آن ماده شیمیایی تهیه نماید و در جایی که مرتبط است محصولات تبدیلی آن را با توجه به معیار تصحیح در جزء‌های (ب) الی (ه) بیان نماید:

الف - شناسایی مواد شیمیایی:

(۱) - نام‌های آن ماده شیمیایی شامل نام یا نام‌های تجاری، بازرگانی و نام یا نام‌های مترادف، شماره ثبت سرویس کدگذاری مواد شیمیایی (CAS NO)، نام مورد استفاده اتحادیه بین‌المللی شیمی محض و کاربردی (IUPAC) و

(۲) - ساختار شیمیایی، شامل خصوصیات ایزومرها در جایی که قابل انجام باشند و ساختار گروه شیمیایی آن ماده.

ب - پایداری:

(۱) - با مدرک ثابت نماید که نیمه عمر آن ماده شیمیایی در آب بیش از دو ماه یا نیمه عمر آن در خاک بیش از شش ماه، نیمه عمر آن در رسوبات نیز بیش از شش ماه می‌باشد، یا

(۲) - با مدرک ثابت نماید اینکه آن ماده شیمیایی به اندازه‌ای پایداری دارد که

بتوان ملحوظ نمودن آن را در زمره این کنوانسیون توجیه نمود.

ج - تجمع در بافت‌های زنده :

(۱) - با مدرک ثابت نماید که فاکتور تجمع بیولوژیکی یا تغلیظ در بافت‌های رنده در گونه‌های محیط آبی برای آن ماده شیمیایی بیش از ۵۰۰۰ یا در صورت نبودن این اطلاعات، تعیین نماید که KOW بیش از ۵ می‌باشد.

(۲) - با مدرک ثابت نماید که آن ماده شیمیایی دلایل دیگری برای وجود نگرانی نظیر تجمع بیولوژیکی زیاد در دیگر گونه‌ها، سمیت زیاد با سمیت محیطی از خود نشان دهد.

(۳) - اطلاعات پایش درخصوص تنوع زیستی که مشخص نماید قابلیت تجمع بیولوژیکی آن ماده شیمیایی برای توجیه ملحوظ نمودن آن ماده در زمره مواد این کنوانسیون کافی می‌باشد.

د - قابلیت انتقال به محیط‌های زیستی دور دست:

(۱) - مقادیر اندازه‌گیری شده آن ماده شیمیایی در مکانهای دور از منبع انتشار آن ماده که سبب ایجاد نگرانی درخصوص قابلیت انتقال آن می‌گردد، یا

(۲) - اطلاعات پایش که بیانگر انتقال در مسافتهای طولانی در محیط زیست آن ماده شیمیایی با قابلیت انتقال به یک محیط پذیرنده که می‌تواند توسط هوا، آب یا گونه‌های مهاجر اتفاق بیفتد، باشد.

(۳) - اثرات نهایی حضور آن ماده در محیط زیست و یا نتایج مدل سازی آن ماده شیمیایی که ثابت می‌کند آن ماده شیمیایی قابلیت انتقال در مسافتهای طولانی در محیط زیست از طریق هوا، آب یا گونه‌های مهاجر با قابلیت انتقال به یک محیط پذیرنده در محلی دور از منبع انتشار آن ماده شیمیایی را دارد.

برای یک ماده شیمیایی که مشخصاً از طریق هوا تغییر مکان می دهد، نیمه عمر آن در هوا باید بیش از دوازده روز باشد، و

هـ- اثرات زیانبار :

(۱) - با مدرک ثابت نماید که اثرات زیانبار بر سلامت انسان یا محیط زیست دارد که ملحوظ نمودن آن را در زمره مواد این کنوانسیون توجیه نماید یا

(۲) - اطلاعات سمیت یا سمیت محیطی که مشخص نماید این ماده شیمیایی قابلیت صدمه زدن به سلامت انسان یا محیط زیست را دارا می باشد.

۲ - عضو پیشنهاد دهنده باید در جایی که ممکن باشد، مطالبی مکتوب برای دلایل ایجاد نگرانی، شامل یک مقایسه اطلاعات سمیت یا سمیت محیطی با مقادیر مشاهده شده یا پیش بینی شده ماده شیمیایی که در نتیجه یا اینکه در اثر انتقال در مسافتهای طولانی در محیط زیست، پیش بینی شده به همراه خلاصه ای کوتاه که بیانگر نیاز به کنترل جهانی آن می باشد تهیه نماید.

۳ - عضو پیشنهاد دهنده باید تا اندازه ممکن و با احتساب قابلیت های آن ماده شیمیایی، اطلاعات اضافی برای کمک به بازنگری پیشنهاد با توجه به بند (۶) ماده (۸) تهیه نماید. یک عضو می تواند در تدوین یک پیشنهاد از کارشناسان فنی هر منبع استفاده نماید.

ضمیمه (هـ)

اطلاعات مورد نیاز برای تهیه نمایه خطر

پیشنهاد بازنگری به منظور برآورد احتمال ایجاد و آثار زیانبار تسامخ بر سلامت انسان و یا محیط زیست نظیر مواردی که نیاز به انجام اقداماتی در سطح جهانی دارد، در نتیجه انتقال یک ماده شیمیایی در مسافتهای طولانی در محیط زیست می باشد. به این منظور یک نمایه خطر باید به نحوی تدوین شود که اطلاعات مربوط به ضمیمه (د) را برآورد و به طور کامل دربرگیرد و در صورت امکان شامل انواع اطلاعات زیر می باشد:

الف - منابع که به نحو مقتضی شامل موارد زیر می باشد:

۱ - اطلاعات محصول شامل مقدار و محل.

۲ - کاربردها و

۳ - انتشار، نظیر تخلیه، هدر رفتن و پراکنده شدن در محیط زیست.

ب - ارزیابی خطر برای نقطه یا نقاط نهایی نگرانی شامل ملحوظ نمودن

واکنش های سم شناسی که دربرگیرنده چندین ماده شیمیایی باشد.

ج - سرنوشت ماده شیمیایی در محیط زیست شامل اطلاعاتی درخصوص

خصوصیات فیزیکی و شیمیایی آن ماده همچنین پایداری و چگونگی ارتباط آن با نقل و

انتقال زیست محیطی در و بین بخش های مختلف محیط زیست، تجزیه و تغییر ماهیت به

دیگر مواد شیمیایی می باشد. تعیین فاکتور تجمع بیولوژیکی یا تغلیظ در بافتهای زنده

براساس مقادیر اندازه‌گیری شده باید بجز مواقعی که اطلاعات پایش این نیاز را برآورده می‌کنند در دسترس باشد.

د - اطلاعات پایش

هـ- در معرض قرار گرفتن در مناطق محلی و مخصوصاً در نتیجه انتقال در مسافت‌های طولانی در محیط زیست و حاوی اطلاعات باتوجه به در دسترس بودن موجودات زنده.

و - برآورد علامت‌گذاری و طبقه‌بندی خطر در صورتی که در دسترس باشد و ارزیابی‌ها یا نمایه‌های خطر ملی و بین‌المللی و اطلاعات علامت‌گذاری و طبقه‌بندی خطر در صورتی که در دسترس باشد و

ز - وضعیت ماده شیمیایی در قبال کنوانسیونهای بین‌المللی.

ضمیمه (و)

اطلاعات در خصوص ملاحظات اجتماعی اقتصادی

یک برآورد باید باتوجه به تدابیر کنترلی ممکن برای مواد شیمیایی مشمول این کنوانسیون، در برگیرنده بخشهای گسترده شامل مدیریت و حذف باشد. به این منظور اطلاعات مربوطه باید باتوجه به ملاحظات اجتماعی اقتصادی مرتبط با تدابیر کنترلی ممکن به منظور ایجاد امکان تصمیم‌گیری توسط مجمع اعضاء تهیه گردد. این اطلاعات باید باتوجه به تفاوت توانایی‌ها و شرایط به اعضاء منعکس شده و باید شامل ملاحظات موارد فهرست خبری زیر باشد:

الف - اثرات و کارایی تدابیر کنترلی ممکن در رعایت اهداف کاهش:

۱ - امکان سنجی فنی، و

۲ - هزینه‌ها شامل هزینه‌های بهداشتی و زیست محیطی.

ب - جایگزین‌ها (محصولات و فرآیندها):

۱ - امکان سنجی فنی.

۲ - هزینه‌ها شامل هزینه‌های بهداشتی و زیست محیطی.

۳ - اثرات.

۴ - خطرات.

۵ - موجودیت، و

۶ - قابل دستیابی بودن.

ج - اثرات مثبت و یا منفی روی جامعه‌ای که تدابیر کنترلی ممکن اجرا می‌شود:

۱ - بهداشت، شامل بهداشت حرفه‌ای، محیطی و عمومی.

۲ - کشاورزی شامل کشت آبی و جنگلداری.

۳ - تنوع زیستی (Biota).

۴ - جنبه‌های اقتصادی.

۵ - حرکت به سمت توسعه پایدار.

۶ - هزینه‌های اجتماعی.

د - مسائل مربوط به دفع و پسماند (مخصوصاً سموم فاسدشده و پاکسازی

مکانهای آلوده):

۱ - امکان سنجی فنی، و

۲ - هزینه‌ها.

ه - دسترسی به اطلاعات و آموزش عمومی.

و - وضعیت ظرفیت‌های موجود درخصوص پایش و کنترل و

ز - هرگونه اقدامات کنترلی منطقه‌ای و ملی انجام شده شامل اطلاعات

درخصوص جایگزین‌ها و دیگر اطلاعات مدیریت خطر.